

ANALIZA PRIHODA OPĆINE STON

Franušić, Mario

Graduate thesis / Diplomski rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split / Sveučilište u Splitu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:228:095356>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-27**

Repository / Repozitorij:

[Repository of University Department of Professional Studies](#)

SVEUČILIŠTE U SPLITU
SVEUČILIŠNI ODJEL ZA STRUČNE STUDIJE

Stručni diplomski studij Računovodstvo i financije

MARIO FRANUŠIĆ

ZAVRŠNI RAD

ANALIZA PRIHODA OPĆINE STON

Split, Rujan 2024.

SVEUČILIŠTE U SPLITU
SVEUČILIŠNI ODJEL ZA STRUČNE STUDIJE

Stručni diplomski studij računovodstvo i financije

Predmet: Financiranje jedinica lokalne i regionalne samouprave

ZAVRŠNI RAD

Kandidat: Mario Franušić

Naslov rada: Analiza prihoda Općine Ston

Mentor: Dr. Sc. Luka Mladineo

Split, Rujan 2024.

SAŽETAK	2
SUMMARY	1
1. UVOD	1
2. PRORAČUNSKO RAČUNOVODSTVO	2
2.1. Struktura proračuna	2
2.2. Metoda istraživanja	3
3. JEDINICE LOKALNE UPRAVE I REGIONALNE SAMOUPRAVE	5
3.1. Financijski izvještaji.....	6
3.1.1. Bilanca na obrascu: BIL	11
3.1.2. Izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima na obrascu: PR-RAS	12
3.1.3. Izvještaj o rashodima prema funkcijskoj klasifikaciji na obrascu RAS-funkcijski	12
3.1.4. Izvještaj o obvezama na obrascu: OBVEZE	13
3.1.5. Izvještaj o promjenama u vrijednosti i u obujmu imovine i obveza na obrascu: P-VRIO	13
3.1.6. Bilješke uz financijske izvještaje.....	13
4. PRIHODI JEDINICA LOKALNE SAMOUPRAVE	14
4.1. Zajednički porezi	14
4.2. Porez na dohodak	14
4.3. Porez na promet nekretnina	16
4.4. Neoporezni prihod.....	16
4.5. Paušalni porez po krevetu u Općini Ston.....	17
5. OPĆINA STON	19
5.1. Prostorno uređenje i projekti Općine Ston	20
5.2. Prihodi poslovanja Općine Ston	21
Grafikon broj 1. Izrada autora prema podacima iz tablice 2.	22
5.3. Analiza prihoda Općine Ston u 2021. godini.	23
5.4. Analiza prihoda Općine Ston u 2022. godini.	25
5.5. Analiza prihoda Općine Ston u 2023. godini.	27
5.5.1. Prihod po stanovniku Općine Ston kroz godine	32
5.5.2. Kretanje broja stanovnika Općine Ston	34
6. OPĆINA FAŽANA	35
7. ZAKLJUČAK	42
LITERATURA	44
Grafikon broj 1. Izrada autora prema podacima iz tablice 2.	47

SAŽETAK

Analiza prihoda Općine Ston

Državni proračun je dokument kojim se procjenjuju prihodi i primici te određuju rashodi i izdaci za određenu godinu, u skladu sa zakonskim odredbama. Tri glavne funkcije proračuna su: prikaz najvažnijih ciljeva općine, države i drugih korisnika proračuna tijekom fiskalne godine, osiguranje kontrole nad prikupljanjem i trošenjem sredstava te održavanje financijske ravnoteže. U Republici Hrvatskoj donošenje proračuna predstavlja jedan od najvažnijih financijskih i političkih događaja. Pravilnici propisuju način primjene modificiranih načela u planiranju i izvršenju proračuna te financijskog plana, uključujući izgled i sadržaj proračuna, rebalans, dostavu i objavu, kao i pravila za preraspodjelu sredstava. Obveznici primjene ovoga pravilnika su:

- državni proračun i proračuni jedinica
- proračunski korisnici državnog proračuna i proračunski korisnici jedinica
- izvanproračunski korisnici državnog proračuna i proračuna jedinica

Ključne riječi: proračun, prihodi, rashodi, primici, izdaci, pravilnik, financijski plan

SUMMARY

Analysis of Revenue of the Municipality of Ston

The state budget is a document used to estimate revenues and receipts, as well as to determine expenditures and outlays for a given year, in accordance with legal provisions. The three main functions of the budget are: presenting the key objectives of the municipality, the state, and other budget users during the fiscal year, ensuring control over the collection and expenditure of funds, and maintaining financial balance. In Croatia, the adoption of the budget is one of the most important financial and political events. Regulations define the application of modified principles in the planning and execution of the budget and financial plan, including the form and content of the budget, the rebalancing process, submission and publication, as well as rules for the redistribution of funds. The subjects required to apply this rulebook are:

- The state budget and local budgets
- Budget users of the state budget and local budgets
- Extra-budgetary users of the state budget and local budgets

Keywords: budget, income, expenditure, receipts, expenditure, regulation, financial plan

1. UVOD

Kako bi vidjeli jesu li u promatranoj godini ispunjeni financijski ciljevi, jeli se pridržavalo financijskog plana, kako se upravljalo prihodima i rashodima, imovinom i obvezama, potrebno je pregledati financijske izvještaje koji će korisnicima pružiti informacije i pomoći u procjeni i donošenju ključnih odluka o tome koliko je poslovanje za promatranu godinu bilo uspješno. Ako ćemo gledati sa aspekta računovodstva financijski izvještaji su važan komunikacijski sadržaj s kojim se proračun ili proračunski korisnik predstavlja široj javnosti, te je naglasak na tome koliko je informacija korisna, kako za korisnika izvještaja, tako i za izvršitelja analize. Tema ovog rada je pobliže objasniti i analizirati Prihode Općine Ston kroz razbolje od 3 godine te ih međusobno komparirati.

U podnožju brda Podzvizd smjestio se slikoviti srednjovjekovni gradić Ston, čija povijest seže daleko u prošlost, sve do vremena Dubrovačke Republike. Ovaj povijesni dragulj neprocjenjive vrijednosti bogat je kulturnom baštinom koja svjedoči o njegovoj nekadašnjoj važnosti u regiji. Posebno je značajna Stonova uloga u proizvodnji soli, koja ga je proslavila kao "grad soli" još u davnim vremenima.

Ston se i danas ponosi svojom solanom, najstarijom aktivnom solanom na svijetu, koja već stoljećima neprekidno radi. Ono što ovu solanu čini jedinstvenom je činjenica da je ostala vjerna starim metodama proizvodnje, koristeći prirodne procese koji se nisu mijenjali još od antičkih vremena. Sol se i dalje proizvodi na isti način, koristeći sunce, more i vjetar, čime se čuva stoljetna tradicija i prirodni resursi.

Uz solanu, Ston je poznat i po svojim monumentalnim zidinama, koje su bile dio obrambenog sustava Dubrovačke Republike. Ove zidine, često nazivane "Europskim kineskim zidom", i danas impresioniraju posjetitelje svojom duljinom i monumentalnošću, pružajući uvid u strateški značaj grada kroz povijest. Ston je stoga mjesto gdje se isprepliću povijest, kultura i priroda, stvarajući jedinstvenu atmosferu koja privlači posjetitelje iz cijeloga svijeta.

Budžet se donosi za jednu godinu, donosi ga gradsko vijeće a predlaže gradonačelnik krajem tekuće godine za prethodnu proračunsku godinu, proračunska godina počinje 1.siječnja a završava 31. prosinca kalendarske godine.

2. PRORAČUNSKO RAČUNOVODSTVO

Proračunsko računovodstvo temelji se na općeprihvaćenim načelima računovodstva, uključujući točnost, istinitost, pouzdanost i pojedinačno prikazivanje poslovnih događaja. Proračun i proračunski korisnici vode knjigovodstvo prema načelu dvojnog knjigovodstva, u skladu s rasporedom računa iz Računskog plana koji je dio ovog Pravilnika.

Obveza proračuna i proračunskih korisnika je u knjigovodstvu osigurati podatke za svaku vrstu prihoda i primitaka, rashoda i izdataka, te stanje imovine, obveza i vlastitih izvora.

Prema Zakonu o proračunu, postoji obveza sastavljanja i predaje financijskih izvještaja za državni proračun, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, te proračunske i izvanproračunske korisnike koji su definirani Zakonom i evidentirani u Registru proračunskih i izvanproračunskih korisnika. Pravilnikom o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu propisani su oblik i sadržaj financijskih izvještaja, razdoblja za koja se sastavljaju te obveze i rokovi za njihovo podnošenje.

Za svako izvještajno razdoblje, Ministarstvo financija priprema i objavljuje na svojoj web stranici okružnicu koja se odnosi na sastavljanje, konsolidaciju i predaju financijskih izvještaja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, proračunskih i izvanproračunskih korisnika. Prema članku 7. stavku 5. Pravilnika, podaci u obrascima financijskih izvještaja moraju se iskazivati u punim brojevima s dvije decimale u službenoj valuti Republike Hrvatske. Kako je od 1. siječnja 2023. službena valuta euro, novčani iznosi u financijskim izvještajima za razdoblja počevši od 2023. unose se u eurima i centima. Također, podaci u stupcu „Ostvareno u izvještajnom razdoblju prethodne godine“ iskazuju se u eurima za bolju usporedivost, uz primjenu fiksnog tečaja konverzije i pravila za preračunavanje i zaokruživanje iz Zakona o uvođenju eura. U okružnici su navedeni rokovi za predaju financijskih izvještaja za tekuće izvještajno razdoblje, kao i vrste izvještaja koje obveznici trebaju predati.

2.1. Struktura proračuna

Opći dio

Račun prihoda i rashoda – obuhvaća plan svih prihoda i primitaka te rashoda i izdataka Grada Rijeke za proračunsku godinu, prikazanih prema ekonomskoj klasifikaciji i izvorima financiranja. Račun financiranja – uključuje sve primitke od financijske imovine i zaduživanja, kao i sve izdatke za financijsku imovinu i otplatu zajmova za proračunsku godinu.

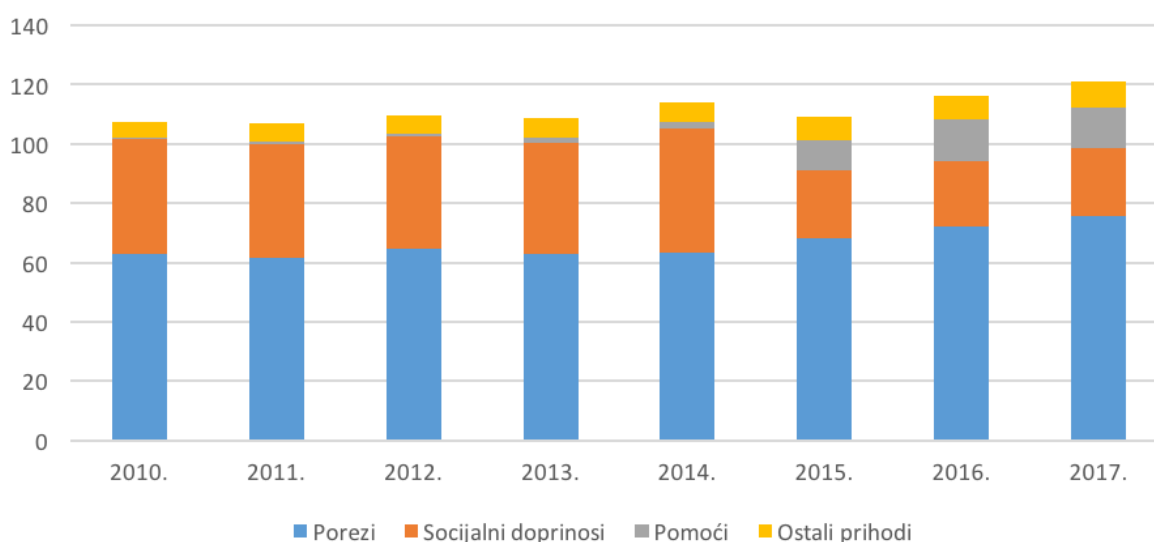
Posebni dio

Sadrži plan rashoda i izdataka odjela gradske uprave i proračunskih korisnika, raspoređenih po programima, aktivnostima, tekućim i kapitalnim projektima. Rashodi i izdaci su prikazani prema ekonomskoj i funkcijskoj klasifikaciji te izvorima financiranja, u skladu s Pravilnikom o proračunskim klasifikacijama.

Plan razvojnih programa

Obuhvaća planirane rashode za investicije, kapitalne pomoći i donacije za razdoblje od sljedeće tri godine.

Slika 1. prihodi poslovanja državnog proračuna u milijardama kuna

Izvor: <https://arhivanalitika.hr/blog/b2b> ekonomika javnog sektora 4 proračun i proračunski proces

2.2. Metoda istraživanja

Primarni izvori podataka u ovom radu uključuju stručnu literaturu iz područja računovodstva, knjige, znanstvene i stručne radove, istraživačke radove, kao i druge izvore poput portala i internetskih stranica. Također, korišteni su zakonski propisi i uredbe vezane uz sastavljanje financijskih izvještaja proračunskih korisnika u Republici Hrvatskoj. Rad je podijeljen u dva dijela: teorijski i praktični. Za izradu rada korištene su sljedeće metode:

Metoda deskripcije: Ova metoda uključuje opisivanje, ocrtavanje i navođenje značajki predmeta, pojma ili događaja bez pokušaja njihovog tumačenja. Deskripcija se primjenjuje u početnim fazama znanstvenog istraživanja i njezina vrijednost raste kada je opisivanje povezano s obrazloženjima važnijih obilježja i odnosa.

Metoda analiza i sinteze: Ova metoda uključuje raščlanjivanje složenih misaonih tvorevina na njihove jednostavnije dijelove i proučavanje svakog dijela u odnosu na druge. Metoda sinteze se koristi za spajanje jednostavnih misaonih tvorevina u složenije, povezujući izdvojene elemente u jedinstvenu cjelinu.

Metoda dedukcije: Deduktivna metoda koristi se za izvlačenje posebnih zaključaka iz općih postavki i načela. Ova metoda omogućuje donošenje novih tvrdnji na temelju prethodnih tvrdnji i pretpostavlja poznavanje općih stavova.

Metoda indukcije: Induktivna metoda omogućuje donošenje općih zaključaka na temelju analize pojedinačnih slučajeva. Polazi se od poznatih činjenica kako bi se došlo do općih zaključaka.

Metoda komparacije: Ova metoda uspoređuje srodne činjenice, pojave i procese kako bi se utvrdile njihove sličnosti i razlike, omogućujući istraživačima donošenje novih zaključaka.

Vertikalna analiza: Ova analiza uspoređuje financijske podatke unutar jedne godine, omogućujući uvid u strukturu financijskih izvještaja.

Horizontalna analiza: Ova metoda omogućuje usporedbu financijskih podataka kroz dulje vremensko razdoblje, otkrivajući tendencije i dinamiku promjena u apsolutnim i relativnim iznosima financijskih izvještaja.¹

¹ Zelenika, R. (2000.) Metodologija i tehnologija izrade znanstvenog i stručnog djela, Ekonomski fakultet Sveučilišta u Rijeci, Rijeka, str. 109.

¹ Zelenika, R. (2000.) Metodologija i tehnologija izrade znanstvenog i stručnog djela, Ekonomski fakultet Sveučilišta u Rijeci, Rijeka, str. 327.

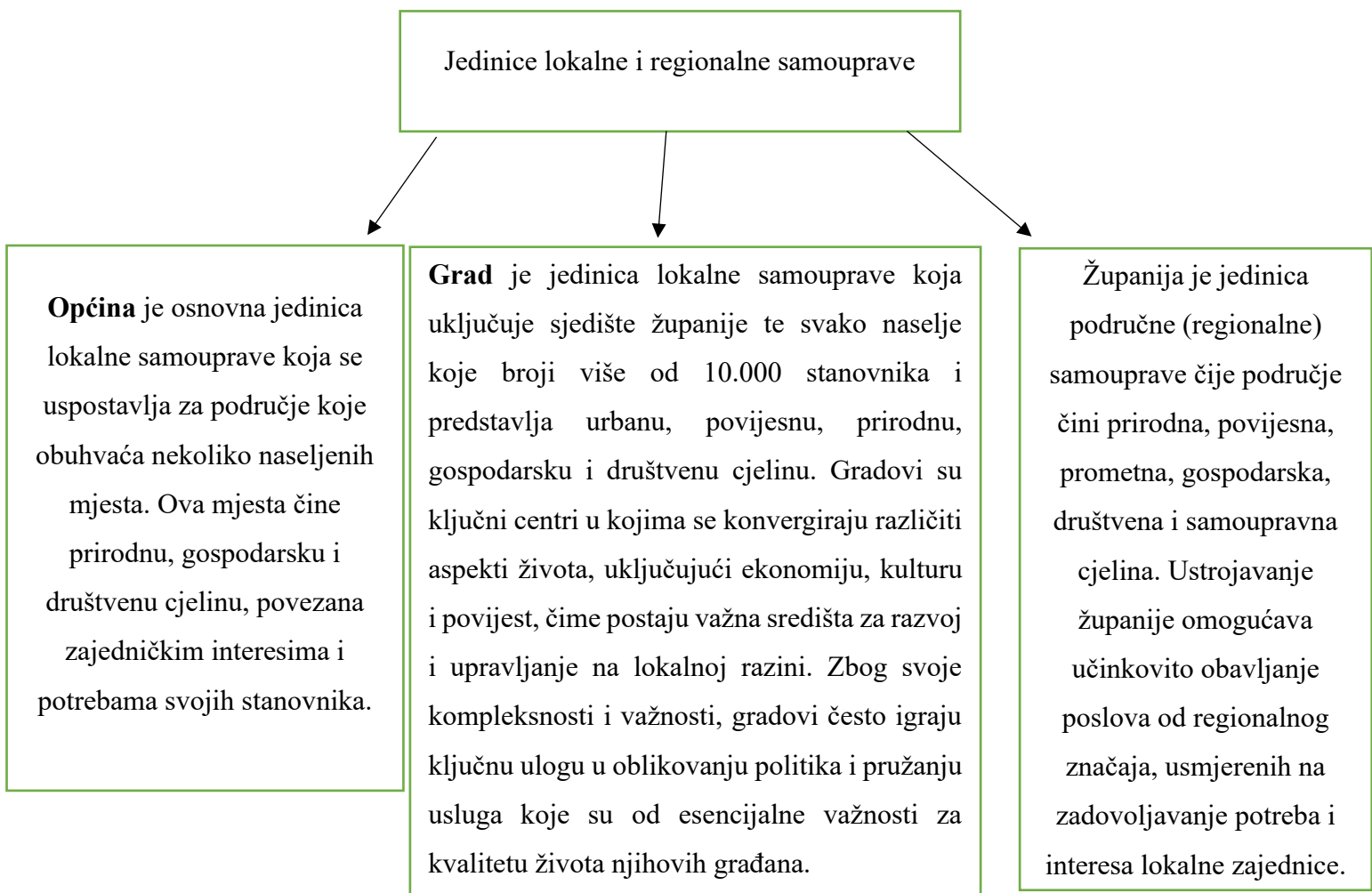
¹ Zelenika, R. (2000.) Metodologija i tehnologija izrade znanstvenog i stručnog djela, Ekonomski fakultet Sveučilišta u Rijeci, Rijeka, str. 325.

¹ Zelenika, R. (2000.) Metodologija i tehnologija izrade znanstvenog i stručnog djela, Ekonomski fakultet Sveučilišta u Rijeci, Rijeka, str. 323

3. JEDINICE LOKALNE UPRAVE I REGIONALNE SAMOUPRAVE

Temeljni opći akt za općine, gradove i županije je statut, koji donosi predstavničko tijelo te jedinice. Statut detaljno regulira samoupravne funkcije općine, grada ili županije, uključujući njihova obilježja, javna priznanja, organizaciju i ovlasti tijela, te način njihova rada. Također, statut definira postupke za obavljanje poslova, oblike konzultacija s građanima, provođenje referenduma u pitanjima iz djelokruga, mjesnu samoupravu, organizaciju i rad javnih službi, te oblike suradnje između lokalnih i regionalnih jedinica. Osim toga, statut se bavi i drugim pitanjima važnim za ostvarivanje prava i obveza.

Tablica 1.

Izvor: Izrada autora

3.1. Financijski izvještaji

Financijski izvještaji koji se sastavljaju za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2023. jesu:

- Bilanca na Obrascu: BIL
- Izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima na Obrascu: PR-RAS
- Izvještaj o rashodima prema funkcijskoj klasifikaciji na Obrascu:
- RAS-funkcijski
- Izvještaj o obvezama na Obrascu: OBVEZE
- Izvještaj o promjenama u vrijednosti i obujmu imovine i obveza na Obrascu: P-VRIO²
Bilješke.

Tablica 1. Financijski izvještaji proračunskih korisnika

Obveznik unosa izvještaja u Aplikaciju RKPFI	Financijski izvještaji	Rok za predaju	Primatelj izvještaja u Aplikaciji RKPFI
proračunski korisnici državnog proračuna	Bilanca Izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima Izvještaj o promjenama u vrijednosti i obujmu imovine i obveza Izvještaj o rashodima prema funkcijskoj klasifikaciji Izvještaj o obvezama i	do 31. siječnja 2024.	Nadležni razdjel MFIN

² <https://www.rif.hr/financijski-izvjestaji-u-sustavu-proracuna-za-2023-godinu/> riznica 1/2024 strana 29, 30, 31

	Bilješke		
razdjeli državnog proračuna	<p>Konsolidirani izvještaj</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bilanca • Izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima • Izvještaj o promjenama u vrijednosti i obujmu imovine i obveza • Izvještaj o rashodima prema funkcijskoj klasifikaciji • Izvještaj o obvezama i • Bilješke 	do 28. veljače 2024.	MFIN
proračunski korisnici JLP(R)S-a	<p>Bilanca</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima 	do 31. siječnja 2024.	Nadležna JLP(R)S MFIN

	<ul style="list-style-type: none"> • Izvještaj o promjenama u vrijednosti i obujmu imovine i obveza • Izvještaj o rashodima prema funkcijskoj klasifikaciji • Izvještaj o obvezama i • Bilješke 		
JLP(R)S	<p>Bilanca</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima • Izvještaj o promjenama u vrijednosti i obujmu imovine i obveza • Izvještaj o rashodima prema funkcijskoj klasifikaciji 	do 15. veljače 2024.	MFIN

	<ul style="list-style-type: none"> • Izvještaj o obvezama i • Bilješke 		
JLP(R)S	<p>Konsolidirani izvještaj</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bilanca • Izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima • Izvještaj o promjenama u vrijednosti i obujmu imovine i obveza • Izvještaj o rashodima prema funkcijskoj klasifikaciji • Izvještaj o obvezama i • Bilješke 	do 28. veljače 2024.	MFIN
izvanproračunski korisnici državnog proračuna	<ul style="list-style-type: none"> • Bilanca • Izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i 	do 15. veljače 2024.	MFIN

	<p>izdacima</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izvještaj o promjenama u vrijednosti i obujmu imovine i obveza • Izvještaj o rashodima prema funkcijskoj klasifikaciji • Izvještaj o obvezama i • Bilješke 		
izvanproračunski korisnici JLP(R)S-a	<p>Bilanca</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima • Izvještaj o promjenama u vrijednosti i obujmu imovine i obveza • Izvještaj o rashodima prema funkcijskoj klasifikaciji 	do 15. veljače 2024	Nadležna JLP(R)S MFIN

	<ul style="list-style-type: none"> • Izvještaj o obvezama i • Bilješke 		
--	--	--	--

Izvor: Izrada autora prema podacima iz: <https://www.rif.hr/financijski-izvjestaji-u-sustavu-proracuna-za-2023-godinu/> Riznica 1/2024 strana 29.

3.1.1. Bilanca na obrascu: BIL

Bilanca na Obrascu: BIL je ključni dio obveznih godišnjih financijskih izvještaja unutar sustava proračuna i predstavlja sveobuhvatan pregled imovine, obveza i vlastitih izvora na određeni dan. Ovaj obrazac se ispunjava u skladu s odredbama Pravilnika o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu i obveznici su dužni predati ga kako bi osigurali transparentnost i točnost u prikazu financijskog stanja.

Bilanca pruža sustavni, vrijednosno iskazani pregled svih ključnih financijskih stavki, uključujući detalje o imovini, obvezama i vlastitim izvorima. Ovi podaci omogućavaju uvid u cjelokupno financijsko stanje organizacije na određeni datum, a cilj je pružiti precizan prikaz resursa i obveza koji čine osnovu za daljnje financijsko planiranje i analize.

Prema članku 14. Pravilnika o financijskom izvještavanju, bilješke uz Obrazac: BIL moraju uključivati sljedeće obavezne informacije:

Popis ugovornih odnosa i sličnih stavki: Ovaj popis treba sadržavati informacije o ugovorima, kreditnim pismima, hipoteka i drugim instrumentima koji, uz ispunjenje određenih uvjeta, mogu postati obveza ili imovina. Iako sadržaj ovog popisa nije detaljno propisan, preporučuje se da korisnici navedu sljedeće podatke: datum izdavanja/primanja, instrument osiguranja, iznos, primatelj/davatelj, namjena, dokument, rok važenja, napomena i druge relevantne informacije. Ovi podaci pomažu u procjeni potencijalnih financijskih obveza i prava koja mogu utjecati na buduće financijsko stanje.

Popis sudskih sporova u tijeku: Ovaj popis obvezan je kao pomoć analitičkoj evidenciji, kako je propisano člankom 7. stavkom 5. Pravilnika o proračunskom računovodstvu. Iako detaljan sadržaj nije specifično propisan osim u članku 14. Pravilnika o financijskom izvještavanju, važno je dokumentirati sve aktivne sudske sporove kako bi se omogućila procjena njihovog utjecaja na financijsko stanje organizacije. Ovaj popis treba uključivati osnovne informacije o svakom sporu, uključujući strane u postupku, predmet spora i moguće financijske posljedice.

Ovi zahtjevi osiguravaju da bilanca na Obrascu: BIL pruža sveobuhvatan i detaljan uvid u financijsko stanje organizacije, omogućujući bolju analizu i transparentnost u izvještavanju. Kroz pravilno vođenje i detaljno prikazivanje ovih informacija, organizacije mogu osigurati točnost svojih financijskih izvještaja i ispuniti regulatorne zahtjeve.

3.1.2. Izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima na obrascu: PR-RAS

Izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima, prikazan na obrascu PR-RAS, obveznici financijskog izvještavanja u sustavu proračuna predaju kao dio godišnjeg seta financijskih izvještaja, u skladu s odredbama Pravilnika o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu.

3.1.3. Izvještaj o rashodima prema funkcijskoj klasifikaciji na obrascu RAS-funkcijski

Izvještaj o rashodima prema funkcijskoj klasifikaciji, koji se ispunjava na Obrascu RAS-funkcijski, obveznici financijskog izvještavanja u sustavu proračuna predaju kao dio godišnjeg seta financijskih izvještaja, u skladu s Pravilnikom o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu. Funkcijska klasifikacija države obuhvaća 10 osnovnih funkcija prema kojima se razvrstavaju rashodi, što omogućava prikaz koliko je sredstava utrošeno na svaku od tih funkcija:

Funkcija 01 – Opće i javne službe, rashodi općih i javnih službi

Funkcija 02 – Obrana

Funkcija 03 – Javni red i sigurnost

Funkcija 04 – Ekonomski poslovi

Funkcija 05 – Zaštita okoliša

Funkcija 06 – Usluge unapređenja stanovanja i zajednice

Funkcija 07 – Zdravstvo

Funkcija 08 – Rekreacija, kultura i religija

Funkcija 09 – Obrazovanje

Funkcija 10 – Socijalna zaštita

3.1.4. Izvještaj o obvezama na obrascu: OBVEZE

Izvještaj o obvezama, koji se ispunjava na obrascu OBVEZE, dio je godišnjeg seta financijskih izvještaja koje jedinice lokalne i područne samouprave predaju za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca. Kao financijski izvještaj za proračun i proračunske korisnike državnog proračuna, te proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, izvještaj o obvezama pruža sveobuhvatan pregled obveza na kraju proračunskog razdoblja i omogućava uvid u ključne informacije koje su od presudne važnosti za kvalitetnije donošenje odluka.

3.1.5. Izvještaj o promjenama u vrijednosti i u obujmu imovine i obveza na obrascu: P-VRIO

Izvještaj o promjenama u vrijednosti i obujmu imovine i obveza, koji se ispunjava na Obrascu P-VRIO, obveznici financijskog izvještavanja u sustavu proračuna predaju kao dio godišnjeg seta financijskih izvještaja, u skladu s Pravilnikom o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu. Ovaj izvještaj dokumentira promjene u vrijednosti (revalorizacije) i obujmu imovine i obveza koje utječu na neto vrijednost (razliku između imovine i obveza), a nisu rezultat transakcija ili aktivnosti, uključujući reklasifikacije i zamjene vrste imovine/obveza. Takve promjene evidentiraju se na odgovarajućim računima imovine i obveza te se knjiže u korist ili na teret računa u podskupini 915. Izvještaj o promjenama služi kao dopuna podacima iz Bilance, pružajući dodatne informacije o varijacijama u imovini i obvezama.

3.1.6. Bilješke uz financijske izvještaje

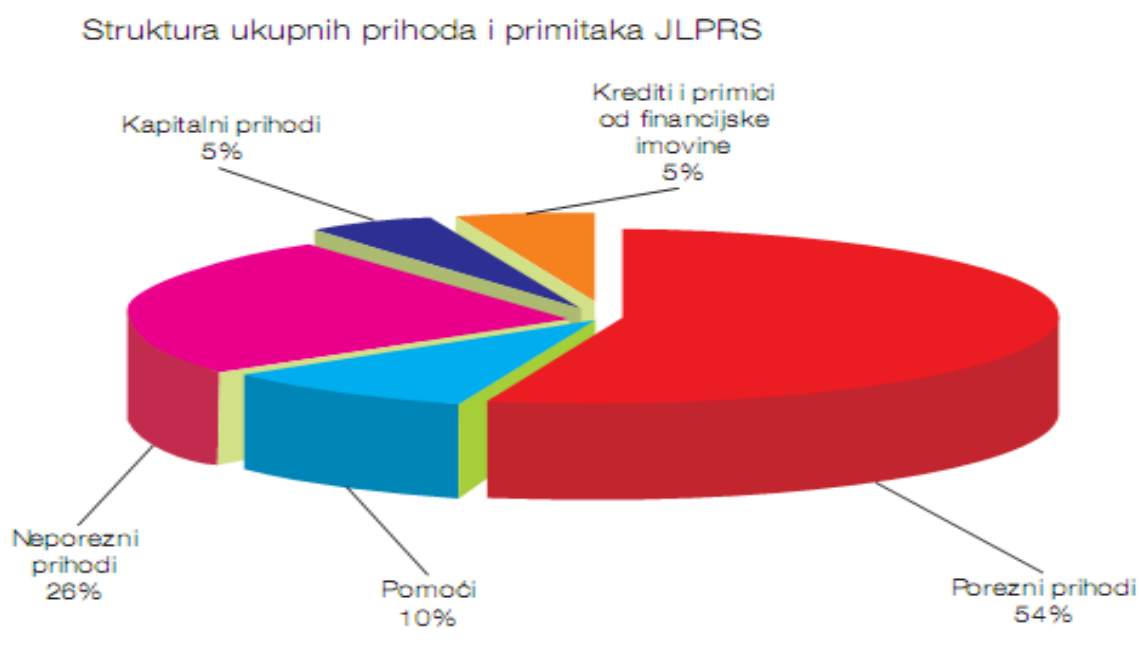
U bilješkama uz financijske izvještaje potrebno je detaljno objasniti svaki financijski izvještaj, kao i specifičnosti poslovanja koje nisu očite iz standardnih, formalnih obrazaca koje ispunjavaju svi obveznici. Bilješke uz bilancu trebaju uključivati popis ugovornih odnosa koji, pod određenim uvjetima, mogu postati obveza ili imovina, kao i popis sudskih sporova koji su u tijeku. Također, u bilješkama uz bilancu treba pojasniti razlike nastale konverzijom kuna u euro, počevši od stanja na dan 1.1.2023. godine.

4. PRIHODI JEDINICA LOKALNE SAMOUPRAVE

U gradske ili općinske poreze ubrajamo porez na potrošnju, porez na kuće za odmor, porez na korištenje javnih površina. Županijski porezi su porez na nasljedstva i darove, porez na cestovna i motorna vozila, porez na plovila, porez na automatske igre na sreću.

Slika broj 2. Struktura ukupnih prihoda i primitaka jedinica lokalne i regionalne samouprave.

Izvor: Vodič kroz hrvatski sustav lokalne i regionalne samouprave

4.1. Zajednički porezi

U zajedničke poreze ubrajamo porez na dohodak te porez na promet nekretninama, obilježje zajedničkih poreza je da oni dijelom pripadaju proračunu županije, proračunu gradova/općina i proračunu države.

4.2. Porez na dohodak

Porez na dohodak je jedan od najznačajnijih poreznih oblika svakog suvremenog poreznog sustava.

Izvori dohotka su:

- Dohodak od nesamostalnog rada
- Dohodak od samostalne djelatnosti

- Dohodak od imovine i imovinskih prava
- Dohodak od osiguranja
- Drugi dohodak
- Dohodak od kapitala

Niža stopa do 50.400,00 eura godišnje - do 4.200,00 eura mjesečno.

Viša stopa od 50.400,00 eura godišnje - od 4.200,00 eura mjesečno.

Visine poreznih stopa određuju predstavnička tijela jedinica lokalne samouprave svojom odlukom. U Općini Ston, od 1. siječnja 2024. primjenjuju se dvije stope poreza na dohodak. Niža stopa iznosi 20%, dok viša stopa iznosi 33%. Prag za primjenu ovih stopa propisan je nacionalnim zakonodavstvom. Odluka je donesena u listopadu 2023. i objavljena u službenim glasilima.

Osobni odbitak

Osobni odbitak umanjuje osnovicu poreza na dohodak. Osnovni osobni odbitak u 2023. godini iznosi 530,90 eura, a povećava se ovisno o broju uzdržavanih članova, invalidnosti ili posebnim uvjetima.

Mjesečni obračun

Porez na dohodak se obračunava i plaća mjesečno, na dohodak ostvareni kroz plaću ili druge izvore. Poslodavac je odgovoran za obračun i uplatu poreza na plaću zaposlenika, dok se samostalni djelatnici i drugi obveznici mogu obračunavati putem godišnjih prijava.

Olakšice i oslobođenja

Osobni odbici: Osobni odbitak odnosi se na poreznu osnovicu i ovisi o životnim okolnostima poreznog obveznika (uzdržavani članovi obitelji, invaliditet).

Olakšice: Postoje posebne porezne olakšice za mlade, osobe s invaliditetom, porezni odbici za donacije, ulaganja u istraživanja i razvoj te za stanovanje.

Prijava poreza

Godišnja porezna prijava obvezna je za obveznike samostalnih djelatnosti, ali i za zaposlenike u specifičnim okolnostima. U prijavi se navode svi prihodi, troškovi, odbici, te izračunava porezna obveza.

Porezni nadzor

Porezna uprava nadzire ispravnost obračuna poreza i ima pravo provoditi porezne kontrole i inspekcije. Sankcije za neplaćanje poreza uključuju kamate, kazne i moguće pravne mjere.³

4.3. Porez na promet nekretnina

Porezna osnovica poreza na promet nekretninama je tržišna vrijednost nekretnine u trenutku nastanka porezne obveze. Tržišna vrijednost nekretnine je cijena nekretnine koja se postiže ili se može postići na tržištu kada nastane porezna obveza. Prometom nekretnina se ne smatra stjecanje nekretnine, na koje se plaća porez na nekretnine. Porez na promet nekretnina plaća se u iznosu od 3%.

4.4. Neoporezni prihod

Neporezni prihodi obuhvaćaju sve prihode jedinica lokalne samouprave koji su već unaprijed određeni za određenu svrhu. To su nenamjenski prihodi, što znači da se mogu koristiti samo za namjene za koje su i uvedeni. Lokalna vlast samostalno određuje visinu stope neporeznih prihoda, a temeljem toga obavlja i njihovu naplatu.

Najvažniji prihodi u proračunima općina i gradova su komunalne naknade i doprinosi. Glavni neporezni prihod je komunalna naknada, koja služi za financiranje lokalne komunalne infrastrukture, uključujući vodovod, kanalizaciju, javni prijevoz i slično.

Komunalna naknada predstavlja prihod proračuna lokalne samouprave, namijenjen održavanju i izgradnji komunalne infrastrukture. Prema odluci predstavničkog tijela lokalne vlasti, ovaj prihod može se koristiti i za financiranje izgradnje i održavanja predškolskih, školskih, zdravstvenih i socijalnih objekata, pod uvjetom da se time ne ugrožava održavanje i izgradnja komunalne infrastrukture. Vlasnici ili korisnici stambenih, poslovnih i garažnih prostora,

³ <https://www.zakon.hr/z/85/Zakon-o-porezu-na-dohodak>

građevinskog zemljišta koje služi poslovnoj djelatnosti, te neizgrađenog građevinskog zemljišta, dužni su plaćati komunalnu naknadu.

Obveznici plaćanja komunalne naknade su vlasnici ili korisnici: stambenih, poslovnih i garažnih prostora, građevinskog zemljišta koje se koristi za poslovnu djelatnost te neizgrađenog građevinskog zemljišta. Ako zgrada ili kompleks zemljišta ima više vlasnika, komunalna naknada se raspodjeljuje prema omjeru korisne površine svakog vlasnika u odnosu na ukupnu korisnu površinu zgrade ili kompleksa.

Koeficijent zone (KZ) iznosi za:

I. zonu 1,00

II. zonu 0,80

III. zonu 0,70

IV. zonu 0,60

Koeficijent namjene (Kn) varira ovisno o vrsti nekretnine:

- Stambeni i garažni prostori, te prostori neprofitnih organizacija: 1,00
- Poslovni prostori za trgovinu i ugostiteljstvo: 10,00
- Poslovni prostori za hotele, motele, apartmanska naselja, kampove: 8,00
- Poslovni prostori za ostale djelatnosti: 5,00
- Građevinsko zemljište za poslovne djelatnosti: 1,00
- Neizgrađeno građevinsko zemljište: 0,05

Ako se poslovna djelatnost ne obavlja duže od 6 mjeseci u kalendarskoj godini, koeficijent namjene za poslovni prostor smanjuje se za 50%. Također, za hotele, motele, apartmanska naselja i kampove, godišnja komunalna naknada ne može prelaziti 1,5% ukupnog godišnjeg prihoda iz prethodne godine ostvarenog u tim objektima, prema koeficijentima iz članka 6.

4.5. Paušalni porez po krevetu u Općini Ston

Ovom Odlukom određuje se visina paušalnog poreza po krevetu u sobama, apartmanima i kućama za odmor, smještajnoj jedinici u kampu ili kamp odmorištu koji se nalaze na području Općine Ston.

članak 2.

Visina paušalnog poreza iz članka 1. ove

Odluke određuje se u iznosu od:

- 300,00 kuna za turistički razred "A"
- 255,00 kuna za turistički razred "B"
- 210,00 kuna za turistički razred "C"
- 150,00 kuna za turistički razred "D".⁴

⁴ <https://www.edubrovnik.org/wp-content/uploads/2019/02/Slu%C5%BEbeni-glasnik-Dubrova%C4%8Dko-neretvanske-%C5%BEupanije-broj-27-18-objavljen-28.-prosinca-2018.pdf>

5. OPĆINA STON

Na samom početku poluotoka Pelješca nalazi se slikoviti Mali Ston, koji je zajedno sa Stonom povezan najdužim očuvanim kamenim zidom u Europi, dugim 5,5 km. Stonske zidine, izgrađene u doba Dubrovačke Republike, nekad su bile duge čak 7 km. Malostonski zaljev, svjetski poznat po uzgoju školjaka, osobito kamenica i mušula, predstavlja raj za ljubitelje morskih delicija. Posjetitelji imaju priliku uživati u vožnji brodom do uzgajališta kamenica, gdje mogu kušati svježe kamenice ravno iz mora, uz čašu vrhunskog pelješkog vina, stvarajući nezaboravan gurmanski doživljaj.

Za one koji preferiraju riblje specijalitete, brojni nadaleko poznati restorani uvijek su otvoreni, pružajući svježe i kvalitetne riblje obroke. U podnožju brda Podzvizd, nakon samo kilometar vožnje ili šetnje po zidinama (oko 40 minuta hoda), smješten je srednjovjekovni gradić Ston, čija povijest seže u vrijeme Dubrovačke Republike. Ston je također dom najstarije aktivne solane na svijetu, čija proizvodnja soli traje još od antičkih vremena, uz očuvanje tradicionalnih metoda. Ta solana ne samo da je povijesno važna, već je i danas ključni dio lokalne gospodarske i kulturne baštine.

Nedaleko od Stona, svega dva kilometra prema obali, smješteno je malo mjestašce Broce, okruženo borovom šumom i obalom idealnom za pristajanje jahti i brodica. Vožnjom uz obalu, posjetitelji mogu otkriti predivne uvale južnog Jadrana, poput idiličnog Kobaša, omiljenog među jahtašima i jedriličarima, gdje se nalazi nekoliko restorana tik uz more. Tu je i skrivena oaza, uvala Pržina, koja nudi mir, dugačku pješčanu plažu, kristalno čisto more i prirodni hlad borove šume, pružajući savršeno utočište daleko od gradske vreve.

Samo nekoliko kilometara sjeverno od Stona, u Malostonskom kanalu, nalaze se mala ribarska mjesta Zamaslina, Hodilje, Luka, Malo Selo i Duba Stonska. Ova naselja, sa svojom dugom poviješću ribarstva, pričaju stoljetnu priču o ljubavi prema moru i obrtništvu. Posjetitelji ovih mjesta mogu uživati u mirnom odmoru, smještajem u privatnim kućama i kućama za odmor.

U unutrašnjosti Pelješca, samo tri kilometra od Stona, nalazi se prekrasna uvala Prapatno, poznata po dugoj pješčanoj plaži i tirkiznom moru, s pogledom na otok Mljet. U blizini se nalaze stoljetni maslinici, koji skrivaju jedan od najljepših kampova u ovom dijelu Pelješca, čineći Prapatno omiljenom destinacijom za ljubitelje prirode i obiteljskog odmora.

Dalje prema unutrašnjosti, vožnjom glavnom cestom Pelješca, prostiru se beskrajni vinogradi i maslinici. Uzgoj vinove loze i maslina svjedoči o dugoj tradiciji i ljubavi stanovnika Pelješca prema proizvodnji vrhunskog vina i maslinovog ulja. Mjesta Ponikve i Putnikovići, kao i novoostvoreni Muzej vina, nude priliku za istraživanje ove bogate vinske tradicije kroz cijelu godinu.

Na sjevernom dijelu poluotoka, područje od Brijeste do Luke Dubrava, poznato je po uzgoju školjaka, a otočići ispred njih idealni su za jednodnevne izlete i sportski ribolov. Nezaobilazna destinacija je i uvala Žuljana, poznata po predivnim zalascima sunca, prirodnim ljepotama, te najljepšim pješčanim i šljunčanim plažama koje nikoga neće ostaviti ravnodušnim. Kristalno čisto more ovoga mjesta idealno je za ronjenje, istraživanje podmorja i ribolov.

Općina Ston pruža raznoliku ponudu koja zadovoljava različite ukuse, bilo da se radi o prirodnim ljepotama, kulturnom nasljeđu, kristalno čistom moru, vrhunskom vinu ili gastronomiji. Svako od ovih mjesta nosi sa sobom bogatu povijest i kulturnu tradiciju, a gostoljubivo lokalno stanovništvo s ponosom dijeli priče o svom kraju, ostavljajući nezaboravan dojam na svakog posjetitelja.

5.1. Prostorno uređenje i projekti Općine Ston

Prostorno uređenje Općine Ston temelji se na planu koji je prošao izmjene i dopune u 2023. godini. Ovaj plan uključuje uređenje naselja i razvoj infrastrukture, kao što su prometna povezanost, telekomunikacijska i energetska mreža, vodno-gospodarski sustav, te sustavi za odlaganje otpada. Poseban naglasak stavljen je na očuvanje kulturne i prirodne baštine Stona, uključujući krajobrazne i stanišne osobitosti.

Jedan od ključnih projekata prostornog uređenja je izrada urbanističkog plana uređenja (UPU) poslovne zone Česvinica, koja ima za cilj razvoj gospodarskih aktivnosti u općini. Osim toga, implementacija vodoopskrbnih sustava u mjestima poput Zamasline predstavlja značajan infrastrukturni iskorak .

Ovi projekti imaju dugoročni cilj poboljšanja kvalitete života lokalnog stanovništva, uz održavanje ravnoteže između razvoja i zaštite prirodnih resursa.

Slika 2. Grb Općine Ston na kojoj se nalazi Sveti Vlaho

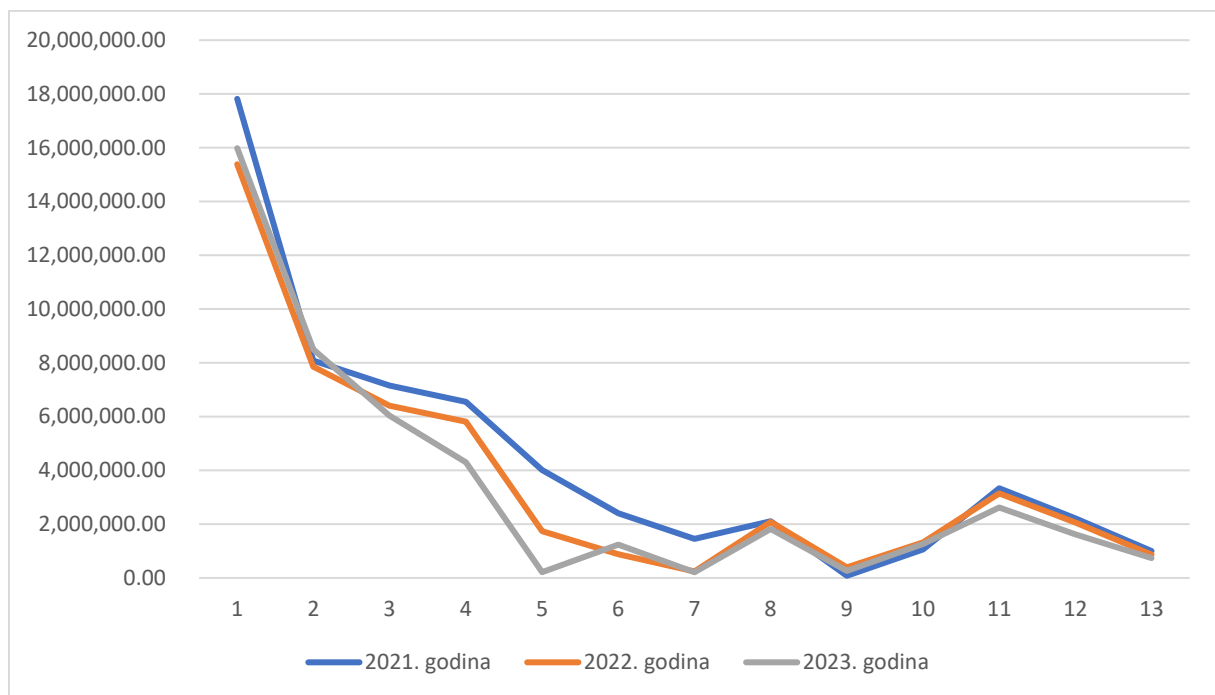
Izvor: Slike grbova dubrovačko-neretvanske županije

5.2. Prihodi poslovanja Općine Ston

Tablica broj 2. Podatci iz financijskih izvještaja Općine Ston

Račun iz rač. plana	Naziv stavke	Ostvareno u izvještajnom razdoblju 2021. godine	Ostvareno u izvještajnom razdoblju 2022. godine	Ostvareno u izvještajnom razdoblju 2023. godine
1	2	3	4	5
6	PRIHODI POSLOVANJA	17.817.713,00	15.384.750,98	2.121.311,42
61	Prihodi od poreza	8.080.548,00	7.856.792,67	1.128.976,45
611	Porez i prirez na dohodak	7.161.330,00	6.404.780,15	800.512,03
6111	Porez i prirez na dohodak od nesamostalnog rada	6.553.565,00	5.815.147,67	570.943,13
63	Potpore	4.018.714,00	1.740.248,12	212.526,15
633	Pomoći proračunu iz drugih proračuna	2.407.314,00	881.753,88	164.781,29
638	Pomoći temeljem prijenosa EU sredstava	1.449.044,00	241.694,24	28.052,96
642	Prihodi od nefinancijske imovine	2.110.927,00	2.082.872,08	241.945,10
6421	Naknade za koncesije	80.742,00	397.742,96	35.432,92

6423	Naknada za korištenje nefinancijske imovine	1.065.488,00	1.324.348,55	168.353,41
65	Prihodi od robe i usluga	3.331.063,00	3.147.569,24	348.161,34
652	Prihodi po posebnim propisima	2.213.662,00	2.066.007,43	215.451,05
653	Komunalni doprinosi i naknade	997.325,00	873.659,84	98.413,64

Grafikon broj 1. Izrada autora prema podacima iz tablice 2.

Podaci o prihodima poslovanja prikazuju značajnu raznovrsnost izvora prihoda. Najveći udio dolazi od poreza i prireza na dohodak (7.161.330,00 kn), što čini gotovo 40% ukupnih prihoda. Unutar toga, porez i prirez na dohodak od nesamostalnog rada iznose čak 6.553.565,00 kn, što naglašava važnost zaposlenih kao ključnog izvora prihoda. Potpore iznose 4.018.714,00 kn, čime su drugi po značaju prihod. Pomoći iz proračuna (2.407.314,00 kn) i temeljem EU sredstava (1.449.044,00 kn) naglašavaju važnost financijske podrške. Prihodi od nefinancijske imovine, robe i usluga također značajno doprinose ukupnom iznosu, dok komunalni doprinosi i naknade iznose 997.325,00 kn.

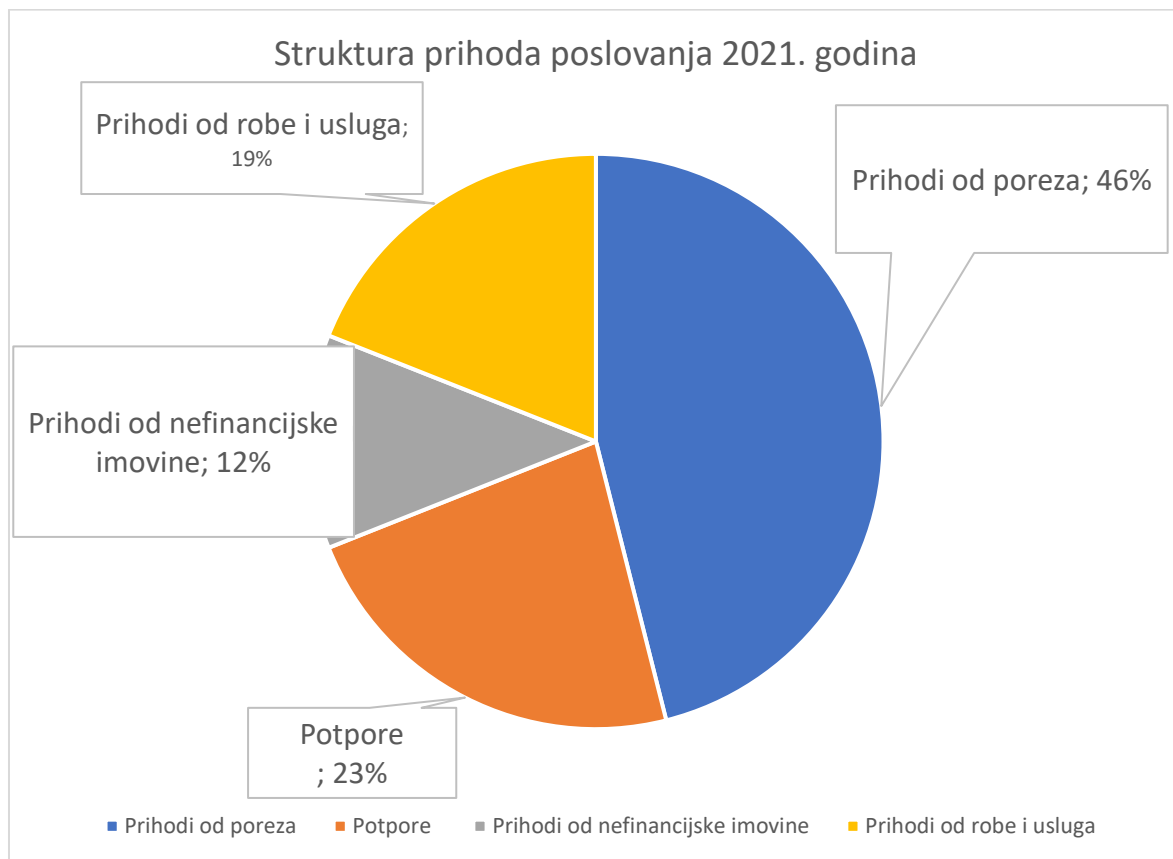
Zanimljivo je da naknade za koncesije (80.742,00 kn) i naknada za korištenje nefinancijske imovine (1.065.488,00 kn) predstavljaju manji, ali važan segment prihoda. Ukupni prihodi su raznoliki i pokazuju solidnu ovisnost o različitim izvorima, uključujući poreze, potpore i EU sredstva, što daje stabilnost poslovanju.

5.3. Analiza prihoda Općine Ston u 2021. godini.

Tablica broj 3. Prihodi poslovanja u 2021. godini.

Račun iz rač. plana	Naziv stavke	2021. godina	%
1	2	3	4
6	PRIHODI POSLOVANJA	17.817.713,00	100,00%
61	Prihodi od poreza	8.080.548,00	45,35%
611	Porez i priraz na dohodak	7.161.330,00	40,19%
6111	Porez i priraz na dohodak od nesamostalnog rada	6.553.565,00	36,78%
63	Potpore	4.018.714,00	22,55%
633	Pomoći proračunu iz drugih proračuna	2.407.314,00	13,51%
638	Pomoći temeljem prijenosa EU sredstava	1.449.044,00	8,13%
642	Prihodi od nefinancijske imovine	2.110.927,00	11,85%
6421	Naknade za koncesije	80.742,00	0,45%
6423	Naknada za korištenje nefinancijske imovine	1.065.488,00	5,98%
65	Prihodi od robe i usluga	3.331.063,00	18,70%
652	Prihodi po posebnim propisima	2.213.662,00	12,42%
653	Komunalni doprinosi i naknade	997.325,00	5,60%

Grafikon broj 2. struktura prihoda poslovanja Općine Ston u 2021. godini.

Izvor: Izrada autora prema podacima iz tablice 3.

Tablica prikazuje detaljan pregled prihoda poslovanja za 2021. godinu s naglaskom na strukturu prihoda. Najveći udio u prihodima čine prihodi od poreza (45,35%), unutar kojih porez i prirez na dohodak zauzimaju 40,19%. Od toga, porez i prirez na dohodak od nesamostalnog rada čini značajnih 36,78%. Potpore čine 22,55% ukupnih prihoda, dok su pomoć iz proračuna i EU sredstava važan izvor s ukupnim udjelom od 21,64%. Prihodi od robe i usluga čine 18,70%, a komunalni doprinosi i naknade 5,60%.

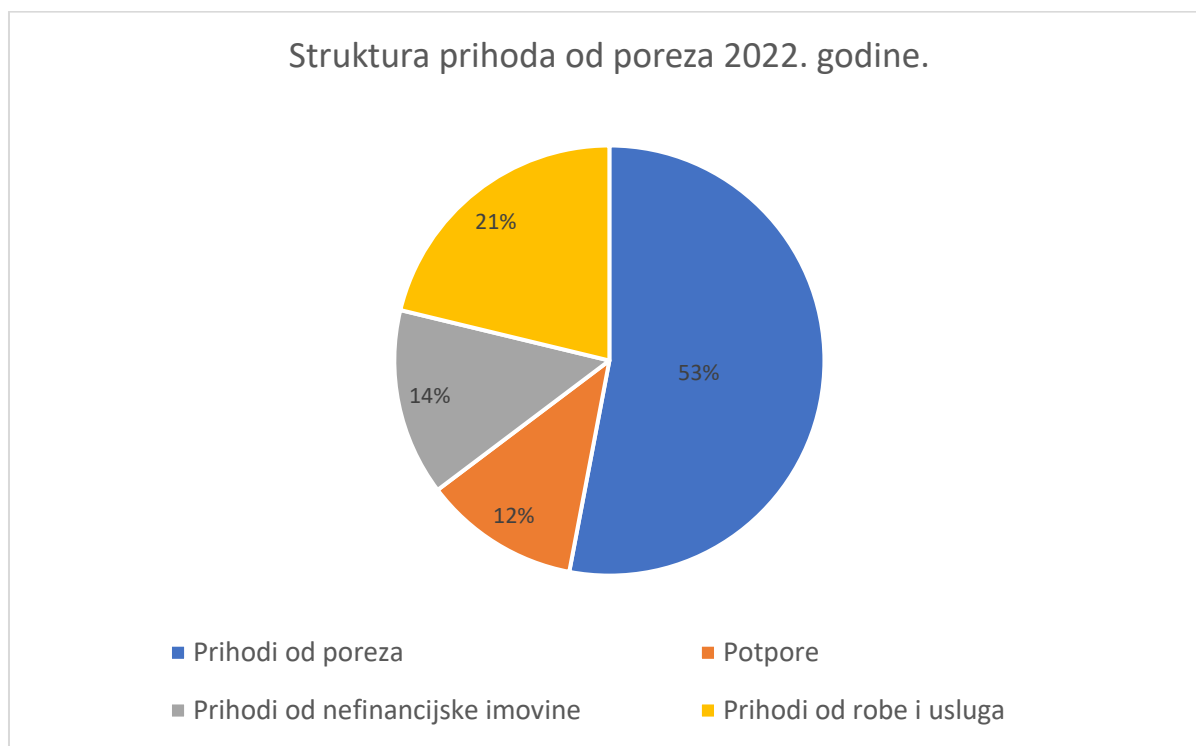
Ukupno, struktura prihoda je dobro uravnotežena, s primjetnim naglaskom na porezne prihode i potpore.

5.4. Analiza prihoda Općine Ston u 2022. godini.

Tablica broj 4. Prihodi poslovanja u 2022. godini.

Račun iz rač. plana	Naziv stavke	2022. godina	%
1	2	3	4
6	PRIHODI POSLOVANJA	15.384.750,98	100,00%
61	Prihodi od poreza	7.856.792,67	51,07%
611	Porez i prizrez na dohodak	6.404.780,15	41,63%
6111	Porez i prizrez na dohodak od nesamostalnog rada	5.815.147,67	37,80%
63	Potpore	1.740.248,12	11,31%
633	Pomoći proračunu iz drugih proračuna	881.753,88	5,73%
638	Pomoći temeljem prijenosa EU sredstava	241.694,24	1,57%
642	Prihodi od nefinancijske imovine	2.082.872,08	13,54%
6421	Naknade za koncesije	397.742,96	2,59%
6423	Naknada za korištenje nefinancijske imovine	1.324.348,55	8,61%
65	Prihodi od robe i usluga	3.147.569,24	20,46%
652	Prihodi po posebnim propisima	2.066.007,43	13,43%
653	Komunalni doprinosi i naknade	873.659,84	5,68%

Grafikon broj 3. Struktura Prihoda Općine Ston u 2022. godini

Izvor: izrada autora prema podacima iz tablice 4.

Ova tablica za 2022. godinu detaljno prikazuje strukturu prihoda poslovanja, pri čemu su prihodi od poreza dominantni s udjelom od 51,07%. Unutar toga, porez i prerez na dohodak od nesamostalnog rada iznose 5.815.147,67 kn, što čini 37,80% ukupnih prihoda. Prihodi od robe i usluga (20,46%) također čine značajan udio. Prihodi od nefinancijske imovine su treći po važnosti, s 13,54%, dok potpore iznose 11,31%. Komunalni doprinosi i naknade čine 5,68%, a pomoći iz proračuna i EU sredstava zajedno daju manji, ali značajan doprinos s ukupnim udjelom od 7,30%.

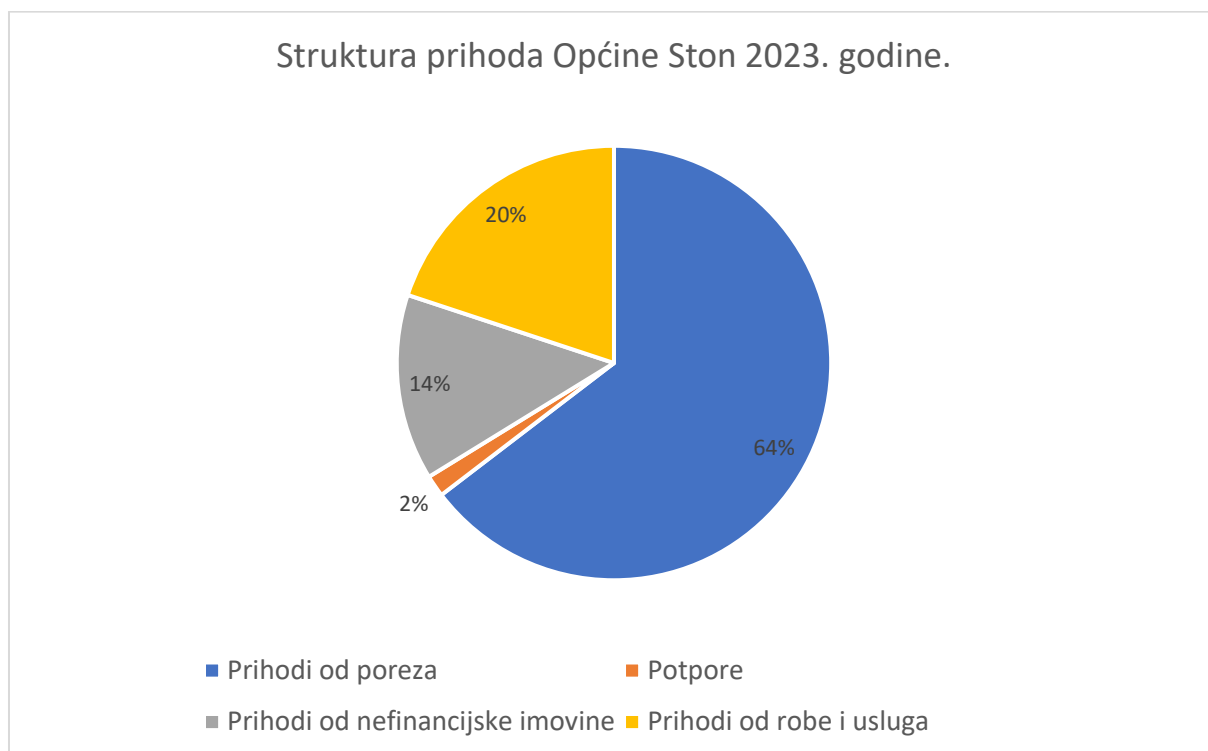
Iz ovoga možemo zaključiti da su porezni prihodi ključni za poslovanje, dok ostale stavke, poput prihoda od usluga i nefinancijske imovine, nadopunjuju strukturu.

5.5. Analiza prihoda Općine Ston u 2023. godini.

Tablica broj 5. Prihodi poslovanja u 2023. godini.

Raču n iz rač. plana	Naziv stavke	2023. godina	%
1	2	3	4
6	PRIHODI POSLOVANJA	15.983.020,89	100,00 %
61	Prihodi od poreza	8.506.273,06	53,22%
611	Porez i prirez na dohodak	6.031.457,89	37,74%
6111	Porez i prirez na dohodak od nesamostalnog rada	4.301.771,01	26,91%
63	Potpore	212.526,15	1,33%
633	Pomoći proračunu iz drugih proračuna	1.241.544,63	7,77%
638	Pomoći temeljem prijenosa EU sredstava	211.365,03	1,32%
642	Prihodi od nefinancijske imovine	1.822.935,36	11,41%
6421	Naknade za koncesije	266.969,34	1,67%
6423	Naknada za korištenje nefinancijske imovine	1.268.458,77	7,94%
65	Prihodi od robe i usluga	2.623.221,62	16,41%
652	Prihodi po posebnim propisima	1.623.315,94	10,16%
653	Komunalni doprinosi i naknade	741.497,57	4,64%

Grafikon broj 4. Struktura prihoda Općine Ston u 2023. godini.

Izvor: izrada autora prema podacima iz tablice 5.

Prihodi od poreza (53,22%) ostaju dominantan izvor prihoda. Najveći dio dolazi od poreza i prireza na dohodak (37,74%), s posebnim naglaskom na dohodak od nesamostalnog rada (26,91%), što ukazuje na visoku ovisnost o zaposlenicima i prihodima iz rada.

Prihodi od robe i usluga (16,41%) su drugi po važnosti. Ovo uključuje prodaju i pružanje različitih usluga, što ukazuje na diversificiran izvor prihoda izvan poreza.

Prihodi od nefinancijske imovine (11,41%) također predstavljaju značajan izvor, što uključuje naknade za koncesije (1,67%) i korištenje nefinancijske imovine (7,94%). Ovi prihodi sugeriraju korištenje imovine poput zemljišta i objekata za generiranje prihoda.

Pomoći i potpore: Pomoći iz drugih proračuna iznose 7,77%, a potpore i prijenosi iz EU sredstava čine manji, ali stabilan izvor (1,33% i 1,32%). Ovi prihodi mogu biti ključni za određene projekte ili investicije.

Prihodi po posebnim propisima (10,16%) i komunalni doprinosi i naknade (4,64%) nadopunjuju financijsku sliku, iako čine manji postotak ukupnih prihoda.

Ukratko, struktura prihoda za 2023. godinu pokazuje snažnu ovisnost o poreznim prihodima, dok ostali izvori poput robe i usluga te nefinancijske imovine pružaju stabilnu podršku.

Porezni Prihodi Općine Ston u 2021. godini.

Tablica broj 6. Porezni Prihodi Općine Ston u 2021. godini.

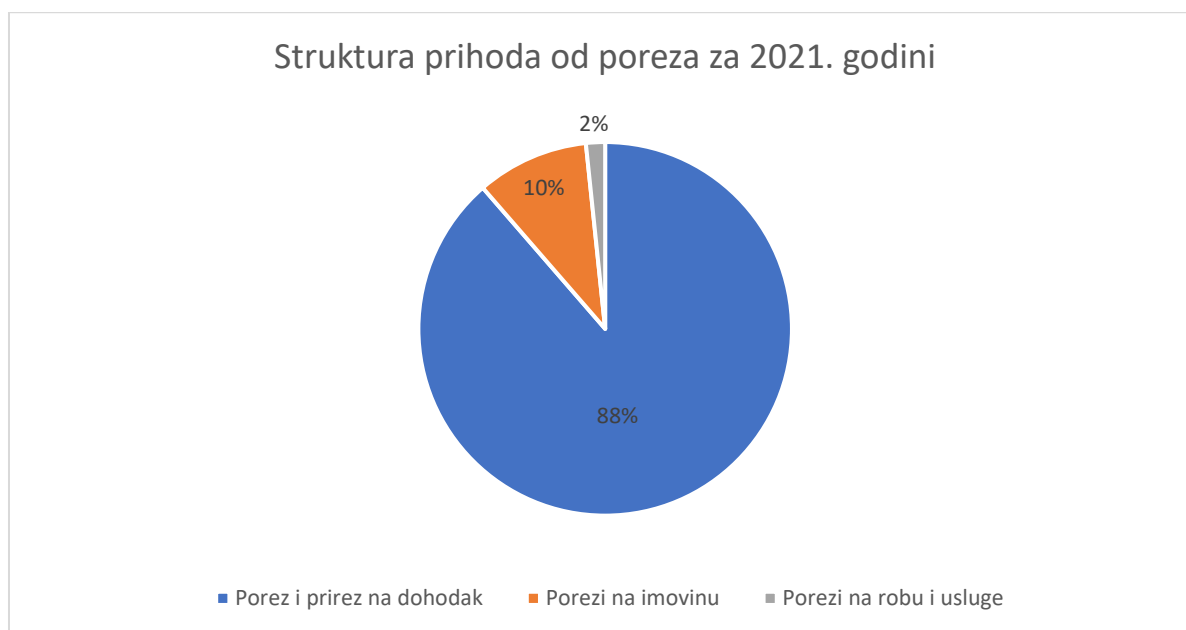
Račun iz rač. plana	Naziv stavke	2021. godina	2022. godina	2023. godina
1	2	3	4	5
61	Prihodi od poreza	8.080.548,00	7.856.792,67	8.506.273,06
611	Porez i prirez na dohodak	7.161.330,00	6.404.780,15	6.031.457,89
6111	Porez i prirez na dohodak od nesamostalnog rada	6.553.565,00	5.815.147,67	4.301.771,01

Ova tablica prikazuje prihode od poreza u razdoblju od 2021. do 2023. godine. Ukupni prihodi od poreza pokazuju blage fluktuacije. U 2021. iznosili su 8.080.548,00 kn, dok su u 2022. pali na 7.856.792,67 kn, da bi u 2023. porasli na 8.506.273,06 kn. Međutim, značajan pad zabilježen je kod poreza i prireza na dohodak od nesamostalnog rada, koji je opao s 6.553.565,00 kn (2021.) na 4.301.771,01 kn (2023.), što može ukazivati na smanjenje zaposlenosti ili promjenu strukture radnih odnosa.

Tablica broj 7. Struktura prihoda od poreza u 2021. godini.

	natpis	2021. godina	%
61	Prihodi od poreza	8.080.548,00	100,00%
611	Porez i prirez na dohodak	7.161.330,00	88,62%
613	Porezi na imovinu	785.561,00	9,72%
614	Porezi na robu i usluge	133.657,00	1,65%

Grafikon broj 5. Struktura prihoda od poreza Općine Ston u 2021. godini.

Izvor: izrada autora prema podacima iz tablice 7.

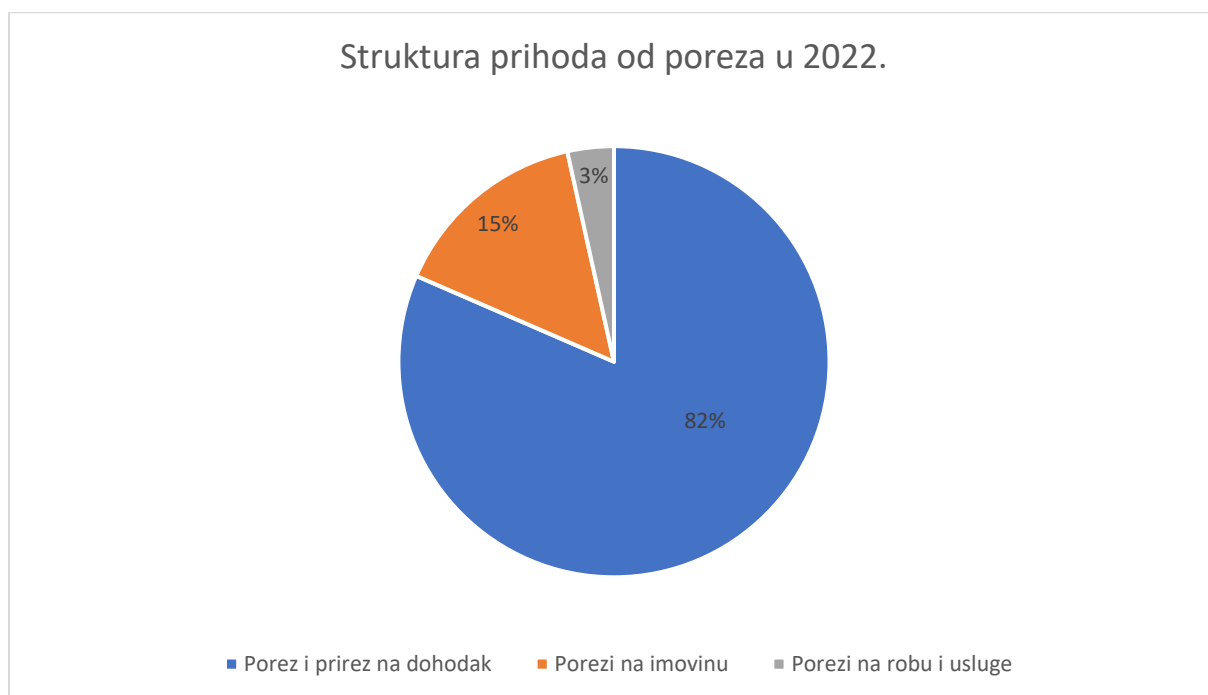
Ova tablica prikazuje strukturu prihoda od poreza za 2021. godinu, gdje su ukupni prihodi iznosili 8.080.548,00 kn. Najveći udio čini porez i prirez na dohodak, koji iznosi 7.161.330,00 kn, odnosno 88,62% ukupnih prihoda od poreza. Porezi na imovinu iznose 785.561,00 kn, što je 9,72% prihoda, dok su porezi na robu i usluge najmanji dio s 133.657,00 kn, što predstavlja 1,65% ukupnih poreznih prihoda.

Ova struktura pokazuje da je lokalni proračun u velikoj mjeri ovisan o porezu na dohodak

Tablica broj 8. Struktura prihoda od poreza u 2022. godini.

	Opis	2022. godina	%
61	Prihodi od poreza	7.856.792,67	100,00%
611	Porez i prirez na dohodak	6.404.780,15	81,52%
613	Porezi na imovinu	1.178.789,59	15,00%
614	Porezi na robu i usluge	273.222,93	3,48%

Grafikon broj 6. Struktura prihoda od poreza Općine Ston u 2022. godini.

Izvor: izrada autora prema podacima iz tablice 8.

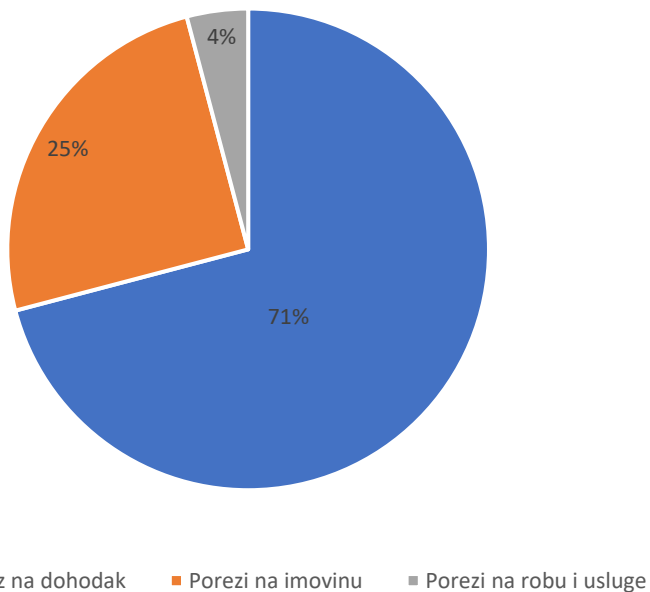
Ova tablica prikazuje strukturu prihoda od poreza za 2022. godinu. Ukupni prihodi od poreza iznose 7.856.792,67 kn. Najveći udio dolazi od poreza i prireza na dohodak, koji iznosi 6.404.780,15 kn, odnosno 81,52% ukupnih prihoda od poreza. Porezi na imovinu čine 15,00% (1.178.789,59 kn), dok porezi na robu i usluge čine manji udio od 3,48% (273.222,93 kn). Ova struktura pokazuje visoku ovisnost proračuna o porezima na dohodak, uz manji doprinos imovine i usluga.

Tablica broj 9. Struktura prihoda od poreza u 2023. godini.

	OPIS	2023. godina	%
61	Prihodi od poreza	1.128.976,45	100,00%
611	Porez i prirez na dohodak	800.512,03	70,91%
613	Porezi na imovinu	282.057,96	24,98%
614	Porezi na robu i usluge	46.406,46	4,11%

Grafikon broj 7. Struktura prihoda od poreza Općine Ston u 2023. godini.

Struktura prihoda od poreza u 2023. godini

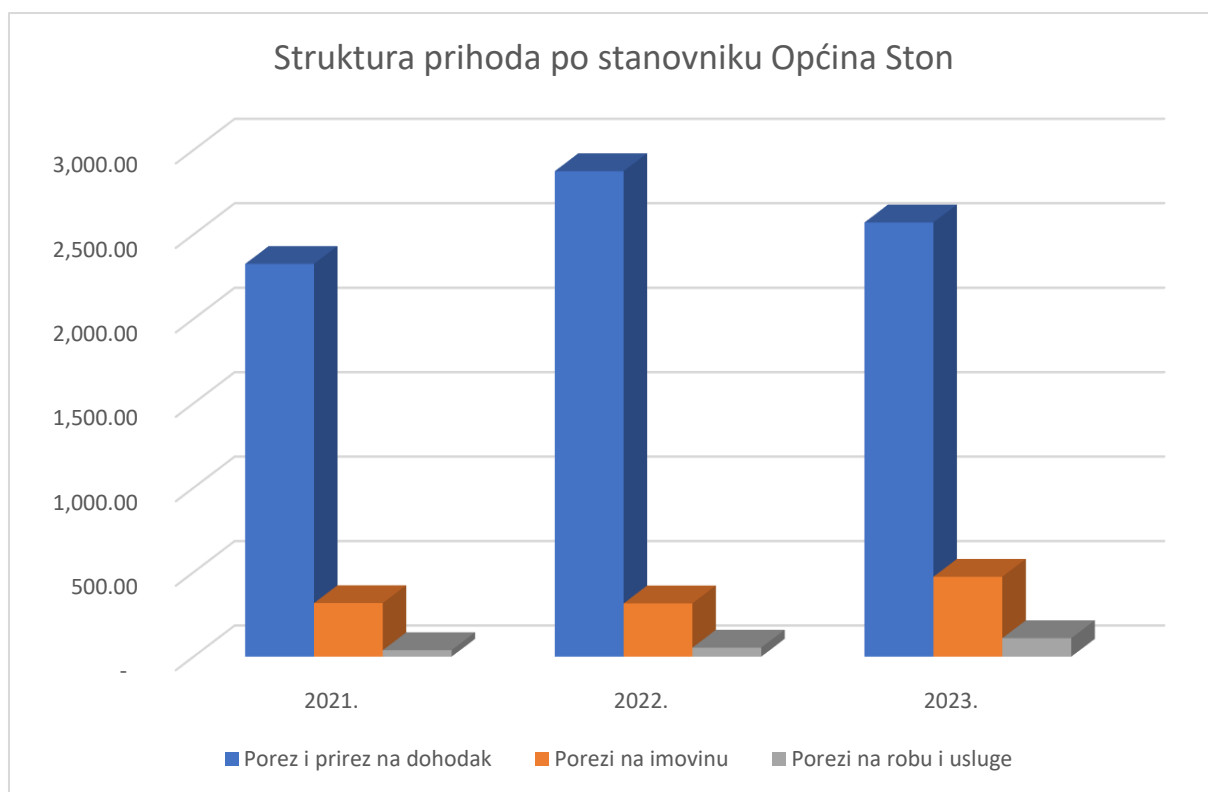
Izvor: izrada autora prema podacima iz tablice 9.

Ova tablica prikazuje prihode od poreza za 2023. godinu, gdje su ukupni prihodi iznosili 1.128.976,45 kn. Najveći udio dolazi od poreza i priraza na dohodak (800.512,03 e), što čini 70,91% ukupnih prihoda. Porezi na imovinu čine 24,98% (282.057,96 e), dok porezi na robu i usluge čine najmanji dio s 4,11% (46.406,46 e). Ova struktura pokazuje da je porez na dohodak ključni izvor prihoda, uz značajan doprinos poreza na imovinu.

5.5.1. Prihod po stanovniku Općine Ston kroz godine.

Tablica broj 10. Prihodi od poreza po stanovniku kroz godine

	2021.	2022.	2023.
Prihodi od poreza	2.681,43	3.243,90	3.154,07
Porez i priraz na dohodak	2.325,60	2.874,88	2.571,17
Porezi na imovinu	317,17	315,36	473,22
Porezi na robu i usluge	38,66	53,66	109,68

Grafikon broj 8. Struktura prihoda po stanovniku Općine Ston.

Izvor: izrada autora prema podacima iz tablice 10.

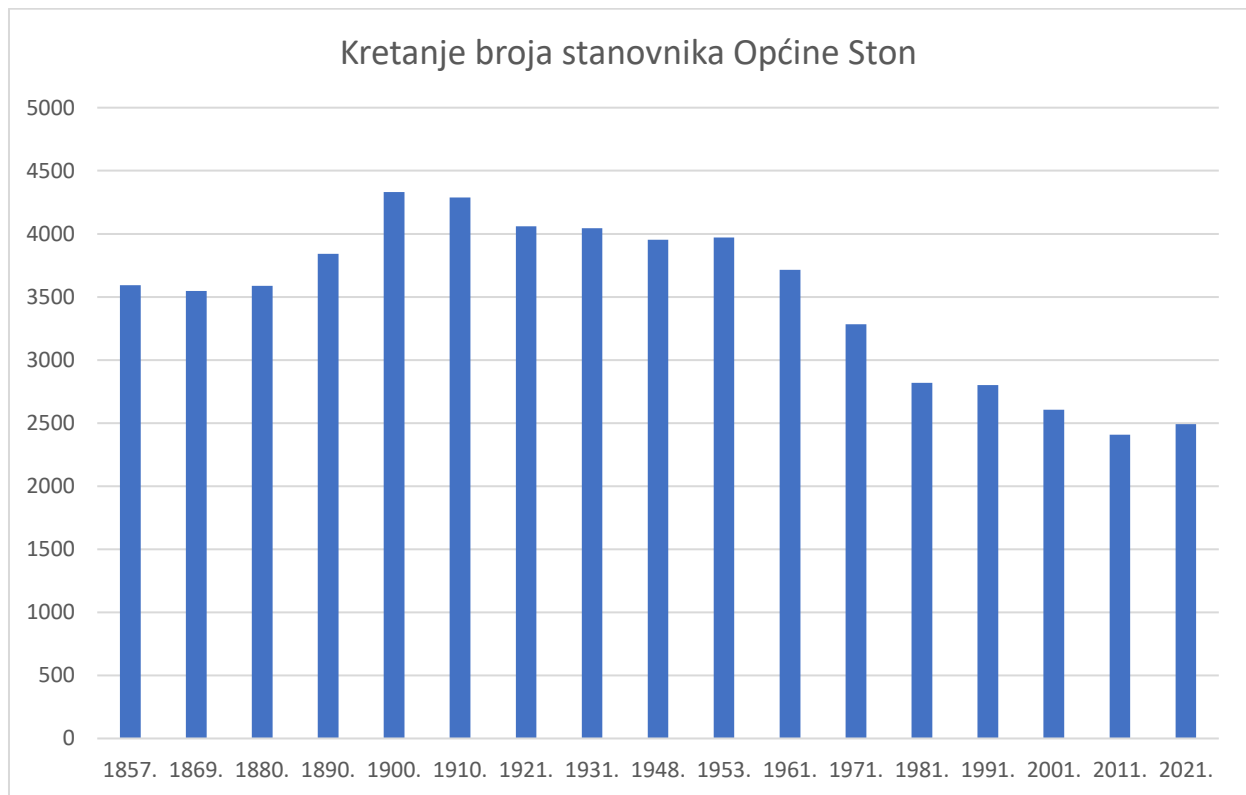
Analizom tablice o prihodima od poreza od 2021. do 2023. godine vidimo nekoliko ključnih trendova. Ukupni prihodi od poreza značajno su porasli između 2021. i 2022. godine, ali su u 2023. blago opali. Glavna kategorija koja doprinosi ovim prihodima je porez i priraz na dohodak, koji je rastao između 2021. i 2022., ali je u 2023. zabilježio pad. Iako su porezi na dohodak najznačajniji izvor prihoda, pad u 2023. godini mogao bi ukazivati na promjene u zapošljavanju, dohotku ili prirazima.

S druge strane, porezi na imovinu i porezi na robu i usluge pokazuju pozitivan trend rasta kroz ovo trogodišnje razdoblje. Porezi na imovinu ostali su gotovo isti između 2021. i 2022., ali su u 2023. značajno porasli, što može biti rezultat promjena u tržištu nekretnina ili zakonodavstvu vezanom uz imovinske poreze. Također, porezi na robu i usluge bilježe konstantan rast, što sugerira povećanje potrošnje ili promjene u poreznim stopama na potrošnju.

Sve u svemu, prihodi od poreza pokazuju stabilan rast u nekoliko kategorija, unatoč opadanju u prihodima od poreza na dohodak u 2023. godini.

5.5.2. Kretanje broja stanovnika Općine Ston

Izvor: Izrada autora prema podacima o popisu stanovništva od 1857.godine do 2021. godine.

Graf prikazuje kretanje broja stanovnika Općine Ston od 1857. do 2021. godine. Najveći broj stanovnika zabilježen je u razdoblju između 1900. i 1910., kada populacija doseže svoj vrhunac od oko 4.500 ljudi. Nakon toga broj stanovnika postupno opada, s vidljivim padovima nakon 1961. godine. U kasnijim popisima, posebno od 1981. nadalje, vidljiv je kontinuirani pad broja stanovnika, koji u 2021. godini iznosi oko 2.500. Graf ilustrira dugoročni trend depopulacije općine, što je vjerojatno posljedica migracija i demografskih promjena.

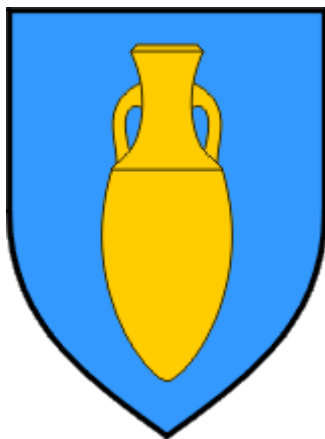
6. OPĆINA FAŽANA

Općina Fažana, osnovana 2001. godine, nalazi se na jugozapadnom dijelu istarskog poluotoka, graničeći s Vodnjanom i Pulom. Općina obuhvaća područje katastarske općine Fažana i dio Štinjana te pokriva 13,86 km², s 3.635 stanovnika prema popisu iz 2011. godine. Od 2004. godine, sastoji se od naselja Fažana i Valbandon, uz izdvojena područja Stancija Barbo i Šurida. Poseban naglasak stavljen je na razvoj turizma, maslinarstva, vinogradarstva i ribarstva, što doprinosi gospodarskom rastu i kvaliteti života mještana. Turistima nudi bogatstvo prirodnih ljepota i kulturnih sadržaja.

Uređenost Općine i njezina blizina Puli prepoznati su među mladima, što je rezultiralo stalnim rastom broja stanovnika. Općina Fažana odlikuje se odličnom prometnom povezanošću, kako obalnim cestama koje spajaju Pulu i Peroj, tako i unutarnjim pravcima prema Vodnjanu i Galižani. Fažana je također polazište za sve komercijalne rute prema otočju Brijuni, popularnom Nacionalnom Parku.⁵

Slika broj 2.

Grb Općine Fažana- Amfora žute boje na nebesko plavom polju

Izvor: https://www.fazana.hr/hr/o_opcini_fazana/grb_logo_brend/

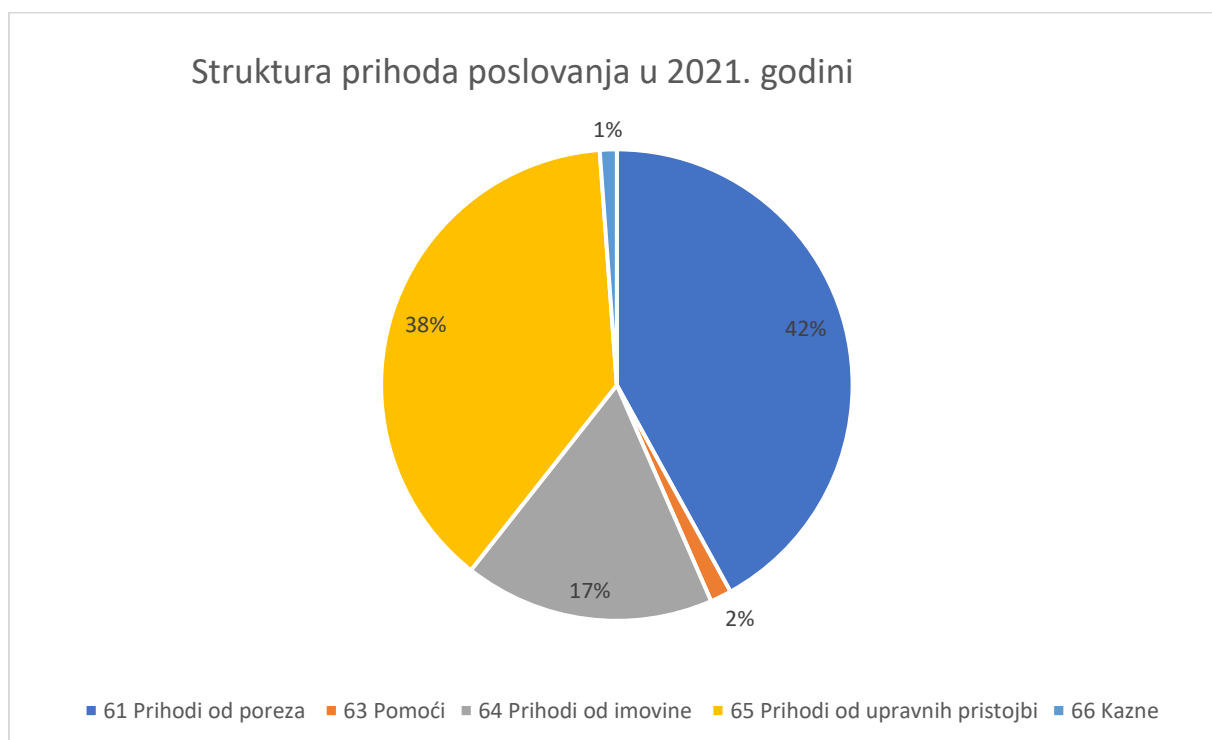
⁵ https://www.fazana.hr/hr/o_opcini_fazana/zemljopisni_polozaj/

Tablica broj 10. Prihodi poslovanja Općine Fažane od 2021. godine do 2023. godine.

		2021.	2022.	2023.
6	Prihodi poslovanja	3.694.201,00 €	3.743.879,00 €	4.869.271,00 €
61	Prihodi od poreza	1.544.957,00 €	1.530.427,00 €	1.586.449,00 €
63	Pomoći	53.641,00 €	112.151,00 €	678.587,00 €
64	Prihodi od imovine	631.872,00 €	618.621,00 €	634.888,00 €
65	Prihodi od upravnih pristojbi	1.405.785,00 €	1.409.782,00 €	1.812.114,00 €
66	Kazne	42.805,00 €	38.258,00 €	122.299,00 €

Grafikon broj 9.

Struktura prihoda poslovanja Općine Fažane u 2021. godini.

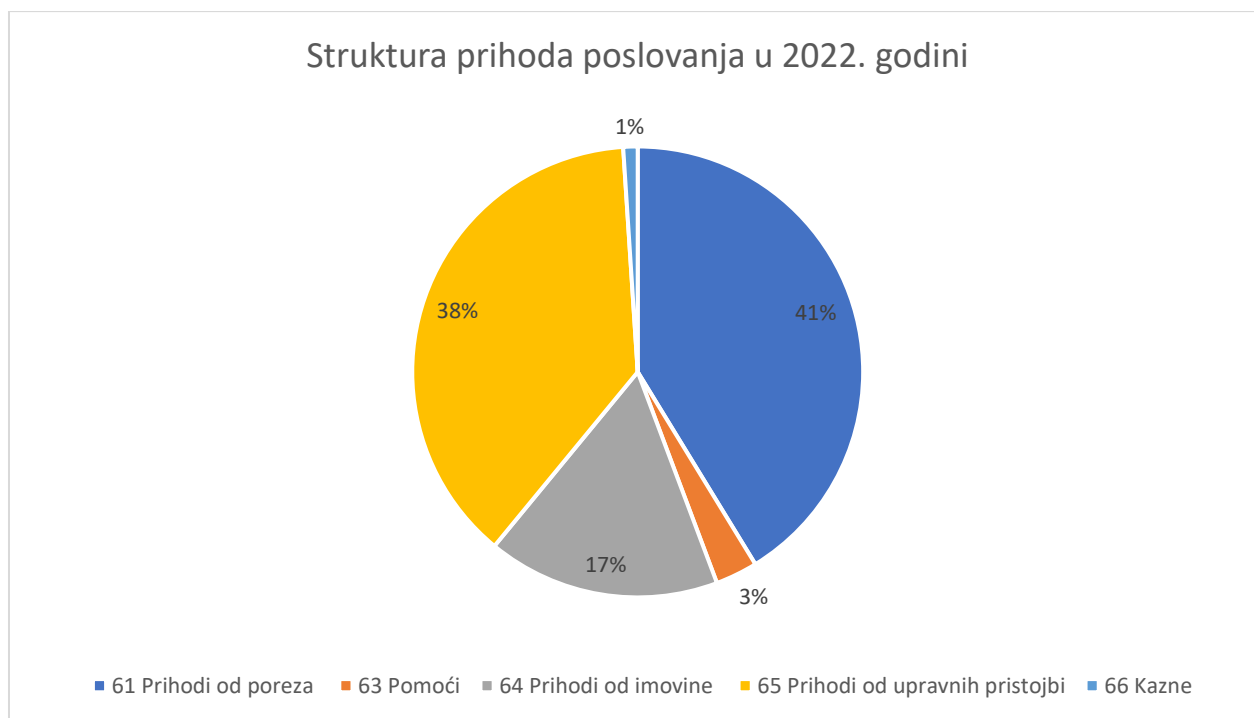
Izvor: izrada autora prema podacima iz tablice 10.

struktura prihoda poslovanja u 2021. godini, prikazana na ovom grafikonu, pokazuje da su 42% prihoda ostvareni od poreza, dok 38% dolazi od upravno-pravnih pristojbi. 17% prihoda čine prihodi od imovine, dok su ostali izvori minimalni: pomoći s udjelom od 2%, a kazne s tek 1%.

Ovi podaci naglašavaju značaj poreznih prihoda i upravno-pravnih pristojbi u ukupnoj financijskoj strukturi poslovanja za tu godinu.

Grafikon broj 10.

Struktura prihoda poslovanja Općine Fažane u 2022. godini.

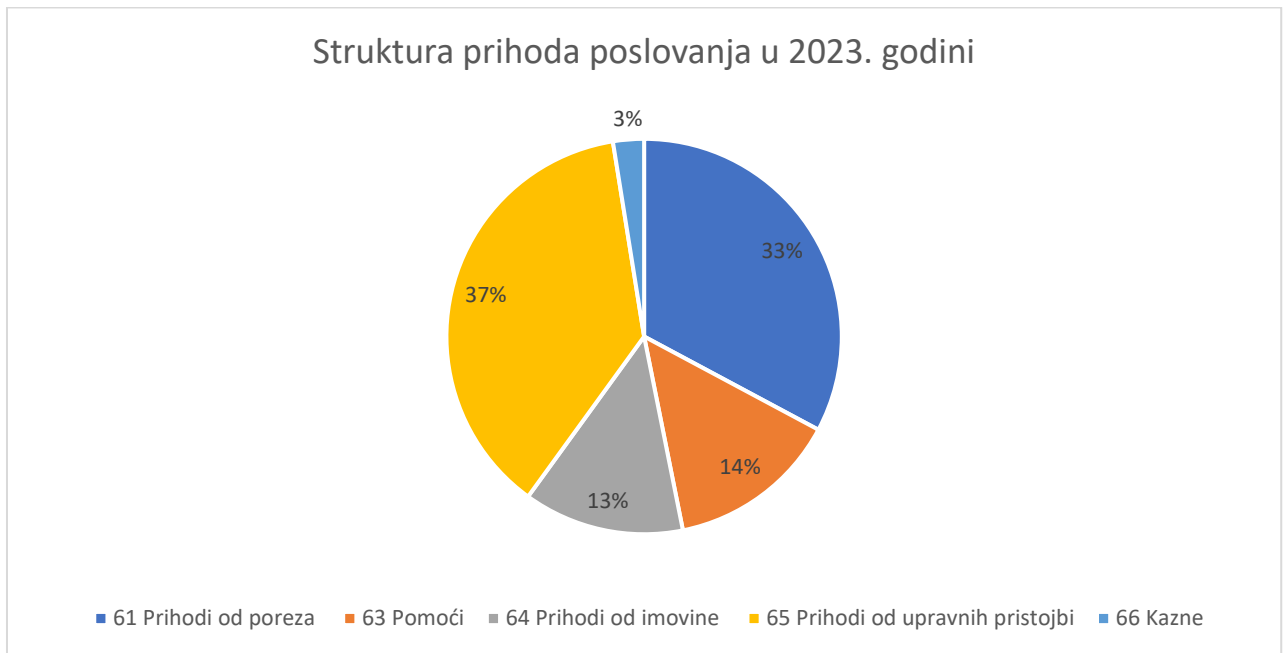

Izvor: izrada autora prema podacima iz tablice 10.

Struktura prihoda poslovanja u 2022. godini, prikazana na grafikonu, pokazuje da najveći dio prihoda, 41%, dolazi od poreza, dok 38% čine prihodi od upravnih pristojbi. 17% prihoda dolazi od imovine, dok pomoći iznose 3%. Kazne su s udjelom od 1% najmanji izvor prihoda. Ovi podaci pokazuju sličnu raspodjelu kao u prethodnoj godini, pri čemu su porezi i upravne pristojbe ključni izvori prihoda, dok ostale stavke igraju manju ulogu u ukupnoj strukturi.

Grafikon broj 11.

Struktura prihoda Općine Fažane u 2023. godini.

Izvor: izrada autora prema podacima iz tablice 10.

Struktura prihoda poslovanja u 2023. godini, prema grafikonu, pokazuje da 33% prihoda dolazi od poreza, dok je najveći udio, 37%, ostvaren kroz upravne pristojbe. Prihodi od imovine čine 13%, a pomoći sudjeluju s 14%. Kazne su, kao i prethodnih godina, najmanji izvor prihoda s 3%. Ovaj pregled jasno pokazuje da upravne pristojbe i porezi ostaju ključni izvori prihoda, dok se pomoć i imovina također značajno doprinose ukupnim financijskim sredstvima.

Komparacija prihoda poslovanja Općine Ston i Općine Fažane

Tablica broj 11. Komparacija prihoda poslovanja Općine Ston i Općine Fažane

		OPĆINA FAŽANE		
		2021.	2022.	2023.
6	Prihodi poslovanja	3.694.201,00	3.743.879,00	4.869.271,00
		€	€	€
61	Prihodi od poreza	1.544.957,00	1.530.427,00	1.586.449,00
		€	€	€
63	Pomoći	53.641,00 €	112.151,00 €	678.587,00 €
64	Prihodi od imovine	631.872,00 €	618.621,00 €	634.888,00 €
65	Prihodi od upravnih pristojbi	1.405.785,00	1.409.782,00	1.812.114,00
		€	€	€

		OPĆINA STON		
		2021.	2022.	2023.
6	Prihodi poslovanja	2.364.816,91	2.041.907,36	2.121.311,42
		€	€	€
61	Prihodi od poreza	1.072.473,02	1.042.775,59	1.128.976,45
		€	€	€
63	Pomoći	533.375,01 €	230.970,62 €	212.526,15 €
64	Prihodi od imovine	280.168,16 €	276.444,63 €	241.945,10 €
65	Prihodi od upravnih pristojbi	442.108,04 €	417.754,23 €	348.161,34 €

Usporedbom financijskih podataka za Općinu Ston i Općinu Fažana u razdoblju od 2021. do 2023. godine, možemo vidjeti značajne razlike u prihodima između dvije općine.

Općina Ston:

- Prihodi od poslovanja su u padu između 2021. i 2022., no blago rastu u 2023., s 2,12 milijuna eura.
- Prihodi od poreza su stabilni, s blagim porastom na 1,13 milijuna eura u 2023.
- Pomoći su pale s 533 tisuće eura u 2021. na 212 tisuća eura u 2023.
- Prihodi od imovine i upravnih pristojbi pokazuju pad tijekom razdoblja, pri čemu upravne pristojbe opadaju na 348 tisuća eura u 2023.

Općina Fažana:

- Prihodi od poslovanja kontinuirano rastu, dosegnuvši 4,87 milijuna eura u 2023.
- Prihodi od poreza su stabilni, s blagim povećanjem na 1,59 milijuna eura u 2023.

- Pomoći bilježe značajan porast, od skromnih 53 tisuće eura u 2021. do 678 tisuća eura u 2023.
- Prihodi od imovine su relativno stabilni, dok prihodi od upravnih pristojbi značajno rastu i dosežu 1,81 milijun eura u 2023.

Zaključno, Općina Fažana bilježi stabilan rast u svim ključnim prihodovnim kategorijama, dok Općina Ston pokazuje manji rast s padom prihoda od imovine i upravnih pristojbi kroz analizirano razdoblje.

Razlika između Općine Ston i Općine Fažana, s obzirom na prihode i geografsku poziciju, odražava se u njihovom ekonomskom profilu i potencijalu. Općina Fažana, smještena na jugozapadnom dijelu Istre blizu Pule, ima izraženiji turistički potencijal, što se ogleda u većim prihodima od upravnih pristojbi i poslovanja. U 2023. bilježi značajan rast prihoda, posebno iz pomoći i turizma.

S druge strane, Općina Ston, koja se nalazi na Pelješcu, ima stabilnije, ali skromnije prihode. Njeni prihodi od poreza su stabilni, no upravne pristojbe i imovina bilježe pad kroz godine. Ston se više oslanja na svoje tradicionalne gospodarske aktivnosti poput solane i maslinarstva, dok Fažana više koristi blizinu turističkih destinacija poput Brijuna i Pule. Ova razlika u prihodima odražava različitu ekonomsku dinamiku, pri čemu turizam igra veću ulogu u Fažani, dok Ston zadržava više tradicionalnih izvora prihoda.

7. ZAKLJUČAK

Proračun je temeljni akt kojim predstavničko tijelo utvrđuje prihode i rashode za jednu proračunsku godinu, a njegovo izvršenje regulirano je određenim načelima. Gradovi i općine, kao jedinice lokalne samouprave, ključni su za osiguranje niza usluga građanima, uključujući urbanizam, komunalne djelatnosti, zdravstvo i obrazovanje. Općina Ston, kao jedinica lokalne samouprave unutar Dubrovačko-neretvanske županije, ima obvezu pridržavanja Pravilnika o financijskom izvještavanju proračunskih korisnika, što uključuje redovito izvještavanje i transparentno upravljanje javnim sredstvima.

Svrha diplomskog rada bila je analizirati primjenu Pravilnika o financijskom izvještavanju proračunskih korisnika u Općini Ston te provjeriti poštuju li se propisi, rokovi i oblik financijskog izvještavanja. Na temelju istraživanja financijskih izvještaja za razdoblje od tri godine (2020.-2022.), zaključeno je da Općina Ston u potpunosti poštuje Pravilnik te redovito sastavlja tromjesečne, polugodišnje i devetomjesečne financijske izvještaje. To uključuje izvještaje o prihodima i rashodima (PR-RAS), izvještaje o obvezama (OBVEZE), bilješke, kao i godišnju bilancu (BIL), izvještaj o rashodima prema funkcijskoj klasifikaciji (RAS-funkcijski), te izvještaj o promjenama u vrijednosti i obujmu imovine i obveza (P-VRIO).

Primjena ovog pravilnika omogućava transparentnost u financijskom poslovanju i olakšava prilagodbu na sve promjene u propisima. Općina Ston se prilagođava bez većih poteškoća te uspješno provodi sve projekte. Primjer toga je i provedba EU projekta „Zaželi“, koji omogućava zapošljavanje dugotrajno nezaposlenih žena te doprinosi socijalnoj uključenosti starijih i nemoćnih osoba.

Iako Općina Ston bilježi pozitivne trendove u prihodima od poslovanja, suočava se s izazovom depopulacije. S obzirom na izgradnju autoceste i tunela Sveti Ilija kroz Biokovo, otvara se mogućnost daljnjeg gospodarskog razvoja, no potrebno je usmjeriti napore na povećanje broja stanovnika i razvoj lokalne zajednice. Konačno, ključna je uloga građana u planiranju i izvršenju godišnjeg proračuna, što zahtijeva kontinuiranu komunikaciju između općinskih tijela, proračunskih korisnika i lokalne zajednice.

Stoga, Općina Ston ne samo da ispunjava sve obveze prema pravilnicima, već svojim projektima i financijskom transparentnošću osigurava daljnji razvoj, no i dalje ostaje potreba

za jačim uključivanjem građana u proces proračunskog planiranja kako bi se dodatno unaprijedila lokalna zajednica.

LITERATURA

1. Baničević, M. (2016.) Vertikalna i horizontalna analiza poslovanja na primjeru poduzeća Cestar d.d. Split, Završni rad, Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet u Splitu, Split.
2. Baničević, M. (2016.) Vertikalna i horizontalna analiza poslovanja na primjeru poduzeća Cestar d.d. Split, Završni rad, Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet u Splitu, Split.
3. Pravilnik o proračunskom računovodstvu i računskom planu Članak 3.
4. Pravilnik o proračunskom računovodstvu i računskom planu Članak 4.
5. Pravilnik o proračunskom računovodstvu i računskom planu Članak 5.
6. Računovodstvo i financije bilanca na obrascu BIL 5/ Riznica 1/2024 strana 49.
7. Računovodstvo i financije bilješke uz financijske izvještaje Riznica 1/2024 strana 60.
8. Računovodstvo i financije izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima na obrascu PR-RAS Riznica 1/2024 strana 32.
9. Računovodstvo i financije izvještaj o rashodima prema funkcijskoj klasifikaciji na obrascu RAS funkcijski Riznica 1/2024 strana 46.
10. Zelenika, R. (2000.) Metodologija i tehnologija izrade znanstvenog i stručnog djela, Ekonomski fakultet Sveučilišta u Rijeci, Rijeka.
11. <https://opcinaston.hr/portfolio/izvjestaj-proracuna-proracunskih-i-izvanproracunskih-korisnika-za-razdoblje-1-1-31-12-2023-konsolidirano/> Bilješke.
12. <https://www.rif.hr/bilanca-na-obrascu-bil-5/> Riznica 1/2024 strana 49.
13. <https://www.rif.hr/financijski-izvjestaji-u-sustavu-proracuna-za-2023-godinu/> Riznica 1/2024 strana 29.
14. <https://www.rif.hr/financijski-izvjestaji-u-sustavu-proracuna-za-2023-godinu/> Riznica 1/2024 strana 29, 30, 31.
15. <https://www.rif.hr/financijski-izvjestaji-u-sustavu-proracuna-za-2023-godinu/> Riznica 1/2024 strana 29, 30, 31.
16. <https://www.rif.hr/izvjestaj-o-rashodima-prema-funkcijskoj-klasifikaciji-na-obrascu-ras-funkcijski-4/> Riznica 1/2024 strana 46.
17. https://www.rif.hr/pristup-ogranicen/?redirect_to=%2Fizvjestaj-o-prihodima-i-rashodima-primicima-i-izdacima-na-obrascu-pr-ras-4%2F Riznica 1/2024 strana 32.
18. <https://www.rif.hr/biljeske-uz-financijske-izvjestaje-10/> Riznica 1/2024 strana 60.
19. <https://www.ston.hr/?u=dobrodosli-u-opcinu-ston/hr/st/175/215>.

20. <https://www.ston.hr/?U=dobrodosli-u-opcinu-ston/hr/st/175/215>.

POPIS TABLICA

Tablica 1. Financijski izvještaji proračunskih korisnika

Tablica broj 2. Podatci iz financijskih izvještaja Općine Ston

Tablica broj 3. Prihodi poslovanja u 2021. godini.

Tablica broj 4. Prihodi poslovanja u 2022. godini

Tablica broj 5. Prihodi poslovanja u 2023. godini.

Tablica broj 6. Porezni Prihodi Općine Ston u 2021. godini

Tablica broj 7. Struktura prihoda od poreza u 2021. godini.

Tablica broj 8. Struktura prihoda od poreza u 2022. godini

Tablica broj 9. Struktura prihoda od poreza u 2023. godini

Tablica broj 10. Prihodi od poreza po stanovniku kroz godine

Tablica broj 10. Prihodi poslovanja Općine Fažane od 2021. godine do 2023. godine.

Tablica broj 11. Komparacija prihoda poslovanja Općine Ston i Općine Fažane

POPIS GRAFIKONA

Grafikon broj 1. Izrada autora prema podacima iz tablice 2.

Grafikon broj 2. struktura prihoda poslovanja Općine Ston u 2021. godini.

Grafikon broj 3. Struktura Prihoda Općine Ston u 2022. godini

Grafikon broj 4. Struktura prihoda Općine Ston u 2023. godini.

Grafikon broj 5. Struktura prihoda od poreza Općine Ston u 2021. godini.

Grafikon broj 6. Struktura prihoda od poreza Općine Ston u 2022. godini.

Grafikon broj 7. Struktura prihoda od poreza Općine Ston u 2023. godini.

Grafikon broj 8. Struktura prihoda po stanovniku Općine Ston.

Grafikon broj 9. Struktura prihoda poslovanja Općine Fažane u 2021. godini

Grafikon broj 10. Struktura prihoda poslovanja Općine Fažane u 2022. godini.